Jaargang 104. Dingsdag, 2 September 1845. No. 70.

GRONINGER COURANT.

ALGEMEEN DAGBLAD VOOR DE STAD GRONINGEN EN OMMELANDEN.

BEKENDMAKING.

BURGEMEESTER en **WETHOUDEREN** der Stad *Groningen* brengen bij deze ter kennis van de BELASTINGSCHULDIGEN, dat het door den Heer STAATSRAAD, GOUVERNEUR der Provincie *Groningen*, bij besluit van den 22sten Augustus 1845, no. 13, gearresteerd en invorderbaar verklaard PRIMITIF KOHIER van het PATENTREGT, over het dienstjaar 18⁴⁄₅, voor deze Gemeente, eerste gedeelte, bevattende de wijkletters A — H (zwart), aan den Heer ONTVANGER der DIRECTE BELASTINGEN in deze Gemeente ter invordering is overgegeven; — en herinneren tevens de belanghebbenden, dat, bijaldien zij mogten vermeenen bij hunnen aanslag bezwaard te zijn, zij hunne klagten deswege moeten indienen *binnen drie maanden na heden*, en dat die klagten moeten worden geschreven op Zegel, gerigt aan Heeren Gedeputeerde Staten, en worden bezorgd bij den Heer Controleur der Directe Belastingen.

Gedaan in het Raadhuis te *Groningen*, den 1sten Sept. 1845.

Burgemeester en Wethouderen:
Bij afwezigheid van den Burgemeester,
De Wethouder: H. W. VAN GIFFEN.
De Secretaris bij het Bestuur der Stad Groningen:
J. H. M. HORA SICCAMA.

Ter kennis van de daarbij belanghebbenden wordt gebragt, dat de ALGEMEENE PASSAGIE over de **BRUG**, liggende over het STEDUMMER MAAR, in den Grooten Weg der eerste Klasse no. 1, 2de Zijtak, *van GRONINGEN naar DELFZIJL*, l.l. MAANDAG, DEN EERSTEN SEPTEMBER, weder is opengesteld.

DUITSCHLAND EN AANGRENZENDE RIJKEN.

WEENEN, 18 Augustus

Onder de Roomsch-Catholijken in ons land begint zich ook de begeerte te openbaren, om zich af te scheiden. In de gemeente Liebling, in het Temescher Gespanschaft, zijn 13 huisgezinnen tot de Luthersche kerk overgegaan.

LEIPZIG, 24 Augustus.

Bij eene heden uitgegevene bekendmaking wordt ter kennis der ingezetenen gebragt, dat de werkzaamheden van de herwaarts gezonden commissie, ter onderzoek naar de aanleiding der droevige voorvallen alhier, zijn afgeloopen en genoemde commissie weder is ontbonden. Voorts is bekend gemaakt, dat, aangezien de rust niet verder is gestoord, de verordeningen betrekkelijk het sluiten der huizen en openbare bierhuizen buiten werking worden gesteld.

KOBLENTS, 25 Augustus.

Gisteren avond te 11 uren zijn HH. Nederlandsche MM. met groot gevolg, op hunne reis naar Luxemburg, op twee naast elkander vastgehechte stoomvaartuigen, *de Leeuw* en *de Ludwig*, hier aangekomen. Nadat onze gouverneur en de opperpresident hunne opwachting bij HH. MM. hadden gemaakt, vervolgde de Koning terstond zijne reis over land naar Luxemburg. De Koningin bleef den nacht aan boord van haar stoomjagt en zette heden ochtend te 8 uren insgelijks de reis naar Luxemburg voort; dezen nacht blijft zij te Trier. Het koninkl. stoomjagt is hier voor anker gaan liggen, om den terugkeer der hooge reizigers af te wachten.

FRANKFORT, 27 Augustus.

Vele Saksische Protestanten hebben ernstig geprotesteerd tegen de bekendmaking van den staatsminister, *in Evangelicis*, in dato 19den Julij 1845, bij welk stuk vereenigingen en vergaderingen verboden worden, die strekken, om de geloofsbelijdenis der Augsburgsche confessie te onderzoeken of aan te vallen. De grondwet, zeggen die Protestanten, waarborgt hun *volledige* gewetensvrijheid, maar begrensde gewetensvrijheid is gewetensdwang.

Is hun streven onzuiver en ondermijnt het de Christelijke leer, men weerlegge hen met geestelijke kracht; kan men dit niet, dan eischen zij, dat men hen met vrede late. — Zij eindigen met de verklaring, dat zij zich met alle *wettige* wapenen tegen het bedoeld verbod des ministers zullen verzetten.

— Het dezer dagen verspreide berigt, dat de Pruissische regering de kerkleeraars *Ronge*, *Czerski* en *Uhlich* verboden zou hebben, om buiten hunne gemeenten te prediken, wordt thans door het dagblad, 't welk zulks gemeld had, als ongegrond tegengesproken.

— In alle kazernen te Berlijn is een bevel des ministers van oorlog voorgelezen, waarbij den militairen wordt verboden, eenig hoegenaamd aandeel te nemen aan de godsdienstbewegingen der Protestanten-vrienden.

— Dr. *Steiger* zal zich nu te Bern vestigen, en aldaar de geneeskundige praktijk uitoefenen. De Regeringsraad heeft met negen tegen drie stemmen besloten, hem het burgerregt te verleenen, en hem de betaling der 160 francs, die anders daarvoor gevorderd worden, kwijt te schelden.

— Uit Konstantinopel is door buitengewone gelegenheid de gewigtige tijding alhier ontvangen, dat *Riza*-pacha, tot dus verre seraskier en grootmaarschalk van het paleis, die geruimen tijd bij den Sultan in hooge gunst gestaan heeft, den 7den Aug. geheel onverwachts van zijne posten ontzet, en hem bevel gegeven is, zich naar zijn landgoed in Tschirigon, van waar hij zich niet verwijderen mag, te begeven. Voorloopig werd aan *Suleiman*-pacha het opperbevel des legers toebetrouwd, en *Rifaat*-pacha, vroeger Ottomannisch gezant te Weenen, tot president van den rijksraad benoemd. Deze gebeurtenis baarde in Konstantinopel veel opzien; hier gelooft men, dat zij met het in Syrië en aan de Bosnische grenzen voorvallende te zamenhangt, en dat op die punten thans een krachtig, meer aan de betrekkingen tot de Europesche Mogendheden voegend stelsel tot instandhouding der openbare orde zal worden in werking gebragt.

Van den 23sten. De verwachting, dat de afzetting van den eersten minister in Turkije, *Riza*-pacha, niet zonder verdere gewigtige gevolgen zoude blijven, is reeds door mededeelingen uit Konstantinopel, van den 13den bevestigd. Ook de groot-admiraal, *Halil*-pacha, is afgezet, en in zijne plaats de Muschir van Tophana, *Mehemed-Ali*-pacha, benoemd. Zoo zijn dan thans twee der meest ijverende aanhangers en ondersteuners des oud-Turksche reactionaire partij uit den raad verwijderd; en is het berigt gegrond, dat aan *Reschid*-pacha, tegenwoordig Turksch gezant te Parijs, eene uitnoodiging is toegezonden, om een' hem toegedachten hoogen post, in de onmiddellijke omgeving des Sultans te aanvaarden, dan zou wel nu voortaan een gunstig keerpunt in de geschiedenis van Turkije te verwachten zijn. *Riza*-pacha, de gevallen gunsteling dés Sultnns en ook der Sultane *Valida*, met welke hij eene geheel intieme verkeering had, heeft, gedurende den bijna 5jarigen duur zijner ambtelijke betrekking, zich een vermogen van twintig millioenen piasters (en God weet, door welke middelen!) verworven. Terstond na zijne afzetting is echter zijn vermogen verbeurd verklaard en hij zelf naar Konia in ballingschap gezonden. *Sic Transit gloria mundi!* De afzetting van dezen echt Turkschen despoot wordt als de weldadigste handeling geroemd, welke de Sultan, sedert de aanvaarding zijner regering, aan zijn land heeft laten ten deel worden. Nog verdere veranderingen in den Turkschen ministerraad zijn in uitzigt gesteld, vermits deze geheel van de oud-Turksche partij gezuiverd zal worden. Het eerst zal wel de afzetting van den minister van financiën volgen, die louter een blind werktuig van *Riza*-pacha was. In Konstantinopel waren de wijdst omvattende militaire voorzieningen getroffen, ten einde iedere poging der oud-Turksche partij terstond in hare kiem te verstikken.

— Den 4den Junij zijn in Saratow, volgens een berigt der *Bremer Zeitung*, 130 rekruten van de Mozaïsche geloofsbelijdenis, die, omstreeks het einde van Mei, in een aldaar garnizoen houdend bataljon ingelijfd waren, tot de Grieksche kerk overgaan. De doop geschiedde aan den oever der Wolga, alwaar de doopvont was geplaatst.

GROOTBRITTANJE.

LONDEN, 26 Augustus.

Te Londen heeft zich eene compagnie gevormd, ten doel hebbende, in Zweden een net van spoorwegen aan te leggen, door hetwelk Stockholm met de voornaamste havens van het Kattegat, de Sond, de Baltische Zee en de golf van Bothnie in verbinding zal worden gebragt, en daarenboven die havens in onderlinge betrekking zal brengen. Dit is eene onderneming, die, zoo zij tot stand wordt gebragt, waaraan men niet twijfelt, aan Zweden een onberekenbaar voordeel zal toebrengen, en onder anderen door den handel te bevrijden van den drukkenden Sond-tol, die slechts geheven kan worden van de schepen, die dat gedeelte van de Sond passeren, 't welk tusschen het fort Kronenburg in Denemarken en de haven van Helsingborg in Zweden is ingesloten.

— De Koningin van Madagascar heeft aan alle vreemdelingen, welke zich niet willen doen naturaliseren, bevolen hare staten te verlaten. Twee Engelsche schepen zijn derwaarts vertrokken, om onze landgenooten te beschermen.

— Het volgende geeft ons geen gunstig denkbeeld van den staat, waarin de zedelijkheid in de Vereenigde Staten van Noord-Amerika verkeert. Immers, wanneer men den *Globe* gelooven mag, dan is niets vreesselijker, dan een brand in de handelsteden van Noord-Amerika. Verscheidene kooplieden, die hunne verbindtenissen met andere Europesche kantoren niet willen of niet kunnen houden, steken namelijk eenvoudig den brand in hunne magazijnen, die op eene of andere plaats verzekerd zijn tegen brandschade. Het is geen laster, wat wij daar zeggen, het is maar al te waar. Hoofdzakelijk in de nachten, die de vervaltijden van den 14den, 19den en 29sten voorafgaan, barsten de branden uit. Op deze dagen hoort men zoo zeker de brandklok kleppen, dat men er in 't geheel geen acht meer op slaat. Men hoort de menschen dan zeggen met de meeste gelatenheid: „Er is heden zeer weinig brand voor een 14den, 19den of 29sten." Men heeft wel brandspuiten te New-York, doch men haalt ze niet, omdat zij aan het vuur zouden ontnemen, wat hetzelve toekomt!!

Zij, die de Vereenigde Staten kennen, zullen dit alles geenszins betwijfelen. Bij deze natie, die de magtigste op aarde zal worden, bestaat ieder voor zich zelven, en men zorgt slechts, door regt of onregt aan *dollars* te komen! Orde, zekerheid, algemeene wetten — niets van dat alles bestaat er nog!

Van den 28sten. In de dagbladen vindt men geene belangrijke nieuwstijdingen, behalve eenige berigten aangaande de ongelukken, veroorzaakt door het onstuimige weder in de laatste dagen.

FRANKRIJK.

PARIJS, 26 Augustus.

Een marine-luitenant heeft, zegt men, dezer dagen, een werktuig uitgevonden, waaraan hij den naam van *Ventilomètre* (*windmeter*) geeft. Door middel van dit werktuig zal men twaalf uren vooraf de wisselingen van den wind kunnen voorzeggen; ook de graad van hevigheid der winden wordt door dit werktuig aangeduid. De uitvinder heeft verzocht, dat zijn werktuig van wege het marine-departement moge onderzocht worden.

— Onze ochtendbladen behelzen bijzonderheden nopens den brand, die den 22sten Aug. te Bordeaux, achter de kade des Chartrons, heeft plaats gehad; maar zij spreken nog slechts van de materiële schade, die op 3 millioenen francs wordt begroot. Deze verliezen kunnen vergoed worden, maar wie zal het ongeluk herstellen, dat zoo vele der aanzienlijkste familiën dier stad heeft getroffen? Men schrijft namelijk van Bordeaux, van den 23sten:

„Heden morgen bezocht de heer *Filbau*, kommandant der sapeurs-pompiers met eenige personen de plaats, uit welke de vuurwoede zich zoo snel had uitgebreid. Zij komen aan een' grooten muur, die aan het benedeneinde door het vuur diep ingebrand, maar niet neêrgestort was. Plotselijk doet zich een vreesselijk gekraak hooren. De diep ondermijnde muur stort in en verplettert in zijnen val den ongelukkigen kommandant en al de personen, die zich bij hem bevinden! — De kommandant *Filbau* is zieltogende van onder het puin uitgehaald, en heeft nog slechts weinige oogenblikken geademd. Van een zestal andere personen zijn een chirurgijn der pompiers, een adjudant-majoor en twee pompiers terstond gedood, een luitenant, naar het hospitaal vervoerd, is twee uren later bezweken, en een' pompier zullen de beide beenen moeten worden afgezet. Nog anderen hebben meer of mindere kwetsuren bekomen, die echter hun leven niet bedreigen."

— Sedert eenigen tijd kwam een Pool elke 2 of 3 maanden aan het postkantoor te Parijs vragen, of er ook een brief voor hem was. Werkelijk was er dan gewoonlijk een. Hij bezag dan den brief naauwkeurig, zeide, dat die niet voor hem was en gaf hem terug. Dit gebeurde zoo vaak, dat men bedrog vermoedde. Een der brieven werd geopend: van binnen was het wit papier. De Pool bekende, dat zijne betrekkingen op de grenzen van Siberië woonden: hij was met hen overeengekomen, dat elk een woord van het adres zou schrijven; hij kende ieders hand en wist alzoo, dat zijne geliefden nog leefden. Den brief weigerende, ontdook hij de hooge port. Wie zou het den armen balling niet vergeven?

— In de rue du petit Carreau, no. 32, te Parijs, heeft dezer dagen een ontzettend ongeluk plaats gehad. Een geheel gezin is door een' schotel champignons vergiftigd, welke de schoonzoon der familie j.l. Vrijdag in het Bosch van Vincennes had geplukt. Deze man en zijne schoonmoeder zijn de eerste slagtoffers van het vergift geweest; zij zijn des nachts na het eten der vergiftigde champignons overleden. Eene dienstbode en een jongetje van elf jaren zijn door de geneesheeren opgegeven en zullen nu wel reeds gestorven zijn. Door een gelukkig toeval heeft de jonge vrouw van den ongelukkige, die de champignons geplukt heeft, er niet van gegeten.

— In het midden der maand Julij verscheen een man, gekleed als een monnik der Trappisten; aan het policie-bureau der stad Orange. Hij vertoonde een' reispas, die den 30sten April te Cette was afgegeven door den consul van Sardinië, onder den naam van *Fra Alessandro*, en verzocht aan de overheid verlof, om geldelijken onderstand in te zamelen, 't geen hem werd toegestaan. Drie dagen later keerde hij aan het bureau terug en liet zijn' reispas voor eene andere bestemming viseren.

In den namiddag van den 11den wandelde de commissaris van policie op den weg naar Avignon; aldaar zag hij voor eene herberg een jong mensch in gezelschap van eene vrouw zitten, en bij nadere beschouwing herkende hij in dien jongeling *Fra Alessandro:* vergezeld door zijne handlangers, begaf de overheidspersoon zich derwaarts en vond bij onderzoek in de kamer van dit paar in eenen reiszak een volledig costuum voor eenen trappist, met kap, koord, enz., en bij den broeder trappist zelven vijf valsche sleutels, enz. Verder werden vele getuigschriften van hooge geestelijken bij hem gevonden, als ook een brief van 1844, door welken hem eene partikuliere audiëntie bij de Koningin werd geweigerd. De vrouw, met wie deze zonderlinge trappist reisde, had hem nooit in dat costuum gezien; zij geloofde, zoo als hij voorgaf, dat hij een koopman in horologiën was. Beide zijn intusschen in verzekerde bewaring genomen.

Van den 27sten. Het Parijsche dagblad *le Constitutionnel* deelde gisteren in zijn feuilleton het laatste hoofdstuk van den alom gelezen roman *le Juif Errant* mede, zoodat deze nieuwe roman van den heer *Eugène Sue*, welke uit tien deelen bestaat, thans geheel het licht ziet.

— Te Rouaan volgen de ongelukken elkander met eene zonderlinge volharding op. Na de waterhoos te Monvillon en de ontploffing van het buskruid te Sotteville, heeft een ander ongeluk, een brand, verscheidene andere gebouwen beschadigd, te weten: eene spinfabrijk, behoorende aan *M. Quernay*, eene andere, behoorende aan mevrouw *Prunier*, eene koordenslagerij en eene machinale spinnerij, behoorende aan den heer de *Courcelles*. Al deze fabrijken zijn verwoest.

— Er wordt wederom een nieuw ongeluk, bestaande in eenen even zonderlingen als plotselijk ontstanen brand, uit Lyon vermeld. Des avonds omstreeks 9 uren heeft een vuurpijl, op eene der buitenplaatsen aan de oevers van de Saône ontstoken, eene op die rivier liggende schuit met hooi in den brand gestoken. Men heeft gepoogd den brand te blusschen, door het brandende hooi in het water te werpen, maar hierdoor werd het kwaad nog erger gemaakt; want aldus geraakte ook al het over de schuit hangende hooi in brand, en men kon nu niet meer aan dadelijke blussching denken. Om verderen voortgang van den brand te verhinderen, werden de bewuste schuit en eene andere, welke insgelijks aangestoken was, losgemaakt en liet men beide op de rivier drijven. De eene is den geheelen nacht blijven branden, de andere is al brandende afgedreven en onder een paar bruggen, zonder nadeel te veroorzaken, doorgegaan, maar eindelijk tegen eenen boog van de brug van Nemours gestooten, waaraan men sedert eenige dagen arbeidde; hier heeft zich het vuur van de brandende schuit aan het houtwerk van eene stelling medegedeeld, welke geheel is afgebrand en gelukkig, doordien zij in het water gevallen is, geene verdere schade te weeg heeft gebragt. De hooischuit echter is te midden der rivier den geheelen dag blijven branden, en leverde door haren vuurgloed een treffend schouwspel op.

— De rust was den 21sten dezer in Madrid volkomen hersteld. Men bespeurde niets meer van wanordelijkheden. Van wege de hooge Regering zijn maatregelen van voorzorg genomen, om den terugkeer van dergelijke gebeurtenissen voor te komen. Eene krijgs-commissie, door den kapitein-generaal benoemd, had vonnis geveld over hen, die bij de oproerige beweging op den 18den en 19den waren gevat.

In den morgen van den genoemden dag is een kleermaker, *Manuel Gib*, buiten de Toledo-poort gefusilleerd, wegens het doodsteken van een' officier; hij was eerst 24 jaren oud, gehuwd, en vader van een 3jarig kindje. Hij is ten dood gegaan met eene koelbloedigheid en een' moed, die hem een beter lot waardig maakten. Eenige anderen waren tot galeistraf veroordeeld.

Van den 28sten. Men meldt als zeker, dat de schilder *Horace Vernet*, als lid van de akademie van schoone kunsten, bij de ophanden zijnde benoeming van pairs, ook tot deze waardigheid bevorderd zal worden.

— De luitenant-generaal *Juchault de Lamoricière* zal gouverneur-generaal van Algerië ad interim zijn gedurende de afwezigheid van den maarschalk, hertog *van Isly*, die gemagtigd is, om van den 1sten September af in Frankrijk te komen. Het schijnt nu zeker te zijn, dat *de Lamoricière* aan het hoofd van het bewind in Algerië zal blijven, totdat het beslist zal zijn, of deze bezitting tot een onderkoningrijk zal verheven worden. Wat den maarschalk *Bugeaud* betreft, deze zal stellig zeker niet naar Algerië terug keeren. Zijne denkbeelden aangaande de kolonisatie zijn niet goedgekeurd door den raad der ministers en, naar het schijnt, is *de Lamoricière* nimmer een voorstander van de denkbeelden van den hertog *van Isly* geweest.

Van den 29sten. Men verzekert, dat de tot pairs benoemde gedeputeerden alleen tot deze waardigheid verheven zijn, nadat de prefekten van de departementen, alwaar zij te huis behoorden, verzekerd hadden, dat hunne opvolgers stellig tot de ministeriële partij zouden behooren.

— De Parijssche bladen behandelen alle de circulaire van den maarschalk *Bugeaud*, betreffende de militaire koloniën, en verklaren op verschillende wijzen de oorzaak van zijne terugkomst naar Frankrijk. Velen zien in de benoeming van den generaal *de Lamoricière* een bewijs van de ongenade, waarin de gouverneur-generaal van Algerië gevallen is.

BELGIE.

BRUSSEL, 26 Augustus.

Het eerste deel van de door den heer *Gachard* in Spanje verzamelde bescheiden wordt thans door *A. Wahlen en Comp.* alhier ter perse gelegd, onder den titel van: *Correspondance secrète de Philippe II et de ses ministres sur les affaires des Pays-Bas*, enz. De verzameling, met daartoe behoorend verslag, inlichtingen, enz. zal uit niet minder dan 8 deelen in 4° bestaan.

Van den 30sten. De heer *Smits*, gouverneur der provincie Luxemburg, is den Koning der Nederlanden in naam van Koning *Leopold* gaan complimenteren.

— Te Amiens heeft een aanzienlijk bankroet plaats. De heer *Briguiboul* is, na zich tot allen prijs gedurende 10 dagen van meer dan een millioen goederen te hebben ontdaan, met dit geld ontvlugt, een te kort van bijna twee millioenen achterlatende.

— De justitie houdt zich tegenwoordig in het Henegouwsche bezig met de geregtelijke vervolging tegen eenen kwakzalver. Zie hier, hoe de *Gazette Medicale* van deze zaak spreekt:

Drie weken is het geleden, dat eene vrouw, die door de heupjicht gekweld werd, eenen kwakzalver raadpleegde. Deze vond aanstonds middel, om de jicht te genezen. „Gij zult," zeide hij tot de omstanders, „een mengsel nemen van brandewijn en buskruid, en, na dit te hebben doen

branden, het lijdend deel der vrouw hier over houden. Twee personen moeten de vrouw kloek vasthouden, en haar boven de vlam houden totdat alles zal uitgebrand zijn. Op haar geroep of geschreeuw moet niet gelet worden, het been en de bil met de heup moeten in de vlam blijven. Vreest niet, alles zal wél gaan. Goeden moed! Tot wederzien!" Deze ordonnancie werd gegeven met vele gebaren en grooten omslag, tot welke de kwakzalvers gemeenlijk hunne toevlugt nemen. Alles werd stiptelijk ten uitvoer gebragt. De barbaarschheid der personen, die de ongelukkige vrouw over het vuur hielden, was zoo groot, dat zij liever gansch het aangezigt des slagtoffers scheurden en kwetsten, dan de vrouw los en van over het vuur te laten. Deze vreemde operatie duurde een uur, en toen de brandewijn was uitgebrand, vond men, dat de vrouw had opgehouden te leven. Men poogde alles stil te houden, doch de justitie werd onderrigt en het lijk werd opgegraven. De geneesheer, die de lijkschouwing gedaan heeft, verklaart, dat de vrouw levend is verbrand. Naderland is deze verklaring door andere genees- en heelmeesters bevestigd; het vel was aan stukken, en het vleesch der bil en heup geroost en verkoold. De kwakzalver bezit, zegt men, eenig fortuin. Men ziet met nieuwsgierigheid den uitslag van die geregtelijke vervolging te gemoet.

NEDERLAND.

's GRAVENHAGE, 30 Augustus.

Z. Exc. de minister van binnenl. zaken zal in den avond van den 2den der aanst. maand in de residentie terug zijn.

— Z. Exc. de voormalige gouverneur-generaal van de Ned. Westindische Bezittingen, de heer *Elias*, is eergisteren alhier aangekomen en heeft gisteren eene zeer langdurige conferentie met Z. Exc. den minister van koloniën gehad.

— In deze residentie is aangekomen de heer *Verrus*, inspecteur-generaal der gestichten voor krankzinnigen in Frankrijk, die eene wetenschappelijke reis doet op last van het Fransche gouvernement, en in die betrekking de krankzinnigengestichten in ons vaderland bezoekt, hebbende daartoe de magtiging der Nederlandsche regering bekomen.

— De hooge raad der Nederlanden heeft beslist, dat op hen, die in een tweegevecht elkander verminken of dooden, de algemeene bepalingen van het strafregt toepasselijk zijn, en dat de secondes der beide partijen, de overbrenger der uitdaging en de bezorgers der wapenen, als strafbare medepligtigen moeten worden beschouwd.

— De Parijsche dagbladen vermelden, dat het standbeeld te paard van Prins *Willem I*, dat, voor rekening van den Koning der Nederlanden, door den graaf *de Nieuwerkerke* vervaardigd en door den heer *Soyer*, te Parijs, in brons gegoten is, in den ochtend van den 24sten Augustus uit de werkplaats des laatstgenoemden is overgebragt naar het punt, waar het gedurende eene maand zal worden ten toon gesteld. Dat punt is een der fraaisten van Parijs, het vierkant der Champs Elysées, tegenover het paleis Elysée-Bourbon. Het standbeeld, dat 16,000 Nederlandsche ponden weegt, is däár nog dien zelfden dag opgerigt. De Parijsche bladen voegen er bij, dat het, zoodra de maand, voor de tentoonstelling bepaald, verloopen is, naar 's Gravenhage zal worden overgebragt.

— Volgens berigten uit Goes, is de geheele vorige week voor den landbouw zeer gezegend geweest. Vele vruchten zijn gesneden en zelfs bekwaam binnengehaald. Men koestert bij het voortdurend droge weder goede hoop, vooral op den tarweoogst en op goede kwaliteit der vruchten. *De vrees voor de aardappelen neemt echter in geheel Zeeland toe.* De aangetaste struiken schieten nog wel nieuwe vezelen, waaraan zich reeds kleine gave vruchten vertoonen, maar het saizoen is te ver verloopen, om daarvan veel te wachten. Maatregelen van voorzorg ter voorziening zijn dus zeer aan te bevelen.

Van den 30sten. Heden namiddag is de spoortrein, van Amsterdam te 10 uren 's morgens vertrokken, in stede van op den middag, den gewonen tijd van aankomst, eerst ruim over 2 uren alhier aangekomen. Volgens de geruchten, moet op het traject van de Piet-Gijzenbrug tot Warmond eene der assen van de locomotief zijn gebroken. De trein moet daardoor uit het gewone spoor zijn geraakt, in den schok op een ander gekomen en eindelijk ook daaruit zijn voortgerukt, totdat hij eenigen tijd in het zand woelde. Gelukkig, dat deze omstandigheid het mogelijk maakte, den stoomtrekker zoo veel doenlijk in zijne vaart te stuiten en door eenige voorloopige herstellingen langzaam de reis voort te zetten. Op de seinen, die men daarop heeft gemaakt, is spoedig een hulp-locomotief van 's Hage toegesneld, die den trein verder heeft voortgesleept. Hoe hevig de schok ook ware, zoo zelfs, dat twee rijtuigen daardoor verbrijzeld werden, zijn de reizigers er gelukkig alleen met den schrik afgekomen. Intusschen heeft men op het denkbeeld der ongelukken, welke hadden kunnen gebeuren, en die bijna onvermijdelijk zouden zijn geweest, indien de locomotief eene andere wending, en wel aan den waterkant, had genomen.

— De vrachten van koopmans-goederen zullen op den Rijn-Spoorweg den 1sten October met 30 pCt. verminderd worden.

MIDDELBURG, 27 Augustus.

Men houdt het hier thans algemeen als zeker, dat het groote plan, bestaande in het verbinden van Zeeland, Noord-Braband en Limburg door een' spoorweg tot stand zal komen. Zoo wij vernemen, zoude hij uitgaan van de hoofdstad van eerstgenoemde provincie (met een' zijtak naar Vlissingen), door Zuid-Beveland, langs Bergen-op-Zoom, Breda, 's Hertogenbosch en Venlo, aldaar de Maas overgaan en vervolgens naar Roermonde en Maastricht, of tot de spoorlinie van Aken, terwijl, zoo wij goed onderrigt zijn, van Venlo of Roermonde mede eene aansluiting op Dusseldorf is voorgesteld.

MAASTRICHT, 28 Augustus.

Sedert eenigen tijd heeft men met leedwezen vernomen, dat personen, die door hunnen rang en hunne betrekking in de maatschappij, en vooral door gevoel van eer en pligt daarvan moesten worden terug gehouden, zich niet ontzien, ter sluik koopwaren uit België en Pruissen in te voeren. Zoo is, onder anderen, niet lang geleden, aan het kantoor de Locht, het rijtuig met vier paarden bespannen van een lid uit de ridderschap aangehouden, en tegen den daarin gezeten eigenaar proces-verbaal opgemaakt, wegens het ter sluik invoeren van ellewaren, te zamen voor eene waarde van ruim honderd guldens; en is nog deezer dagen geverbaliseerd tegen den schepen en commissaris van policie van zeker stadje, welke, met de stoomboot van Luik gekomen, en aan het kantoor nabij de onze Lieve Vrouwepoort alhier, op den lijve gevisiteerd zijnde, bevonden is koopwaren onder zijne kleederen verborgen te hebben. Daar in de meeste dezer gevallen aan het oogmerk eener opzettelijke fraude niet kan worden getwijfeld, is het te hopen, dat men de bepaling van art. 230 der algemeene wet, waarbij alle transactie wordt verboden, getrouwelijk zal toepassen.

ROTTERDAM, 28 Augustus.

Men verneemt uit eene vrij goede bron, dat er hier ter stede eene gymnastische- en eene zwemschool zal worden opgerigt, en wel, zoo men zegt, in de kom aan het einde van den Schiedamschen singel, bij de voormalige Schiedamsche poort. Zulk eene inrigting zou in eene dringende behoefte voorzien; het is vooral te verwonderen, dat zij, bij zoo overvloedig gunstige gelegenheid, in onze stad nog niet bestaat.

— Uit den afloop der heden alhier door de Nederlandsche Handelmaatschappij gehouden veiling van Java-thee is gebleken, dat deze thee meer en meer de attentie begint tot zich te trekken en het pleit voortaan als beslecht mag beschouwd worden. De dankbare erkenning der zoo loffelijke bemoeijingen van den heer *Jacobson*, tot invoering der thee-cultuur op Java, wordt dan ook algemeen.

— Volgens de Kaapsche dagbladen is Grahamsrad in den nacht van den 6den Junij door een' hevigen sneeuwstorm bezocht, zoodat de stad en de omliggende bergen den volgenden morgen met sneeuw overdekt waren. Dit was de tweedemaal, dat de oudste inwoner aldaar zich herinnerde sneeuw te hebben zien vallen. De eerstemaal was in Mei 1829, maar op verre na niet zoo zwaar als nu. Reeds eenige dagen vroeger was de koude zoo hevig geweest, dat eene Hottentotsche vrouw in eene der straten verkleumde. Te Graaf Reinet en Somerset heeft de storm insgelijks gewoed en ook daar is veel sneeuw gevallen.

Van den 31sten. Wij ontvangen berigten uit Luxemburg, meldende, dat HH. MM. de Koning en Koningin den 25sten in het Groothertogdom zijn aangekomen. De gouverneur van het Groothertogdom en de distrikts-commissaris van Luxemburg hadden zich daags te voren naar Wasserbillig begeven, om HH. MM. op de grenzen te ontvangen. Eene verbazende menigte was te zamengevloeid, en de doorluchte vorsten te gemoet gegaan. Alle plaatsen, waar de Koning en de Koningin, vergezeld van de Prinsen *van Oranje* en *Alexander* doortrokken, waren met eerebogen, bloemkransen en vlaggen versierd, en deputatiën uit de gemeente-raden bragten H. D. hunne hulde; er had zich eene eerewacht gevormd, om H. M. de Koningin te begeleiden, die hoogst minzaam werd aangenomen. Te Eich werd door drie jonge meisjes met eene gepaste aanspraak aan H. M. een korfje met bloemen aangeboden, die Hoogstdezelve ontving en beloofde zich daarmede te zullen tooijen. Te vijf uren kwam H. M. te Walferdange aan, en droeg 's avonds inderdaad een bouquet van de te Eich ontvangene bloemen. Overal getuigde het levendigst gejuich der bevolking van derzelver geestdrift voor hare Vorsten.

ZWOLLE, 28 Augustus.

Op het uitgestrekte Kamper-eiland hebben de laatste geweldige stortregens de meeste ingedijkte landen zoo week gemaakt, dat men op vele erven het vee heeft moeten stallen, waardoor aanvankelijk de prijs van het hooi reeds aanzienlijk gestegen is, zoo zelfs, dat men het beste hooi, paardenhooi genoemd, onder de *f* 11 à *f* 12 per 500 ned. ponden niet kon bekomen.

Wij vertrouwen, dat en de groote hoeveelheid hooi, die aldaar gewonnen is, en het goed inwinnen van het nagras den prijs van dit belangrijk artikel nog wel zal doen verminderen. — Met de aardappelen is het aldaar, even als om en bij Kampen, niet beter dan elders gesteld.

KAMPEN, 30 Augustus.

Z. M. heeft, bij besluit van den 12den dezer, no. 105, goedgekeurd een door den stedelijken raad van Doetinchem vastgesteld tarief eener belasting op de honden.

GRONINGEN, 1 September.

In den vroegen morgen van den 29sten Augustus l.l., omstreeks te half vier, is er brand ontstaan in de behuizing van SIMON ABELS VELDMAN, landbouwer te *Farmsum*, met dat ongelukkig gevolg, dat, niettegenstaande de aangebragte hulp, de behuizing en schuur bijna geheel zijn afgebrand. De belendende behuizingen zijn gelukkig bewaard; alleen is de buitenmuur van de schuur van den naastwonenden ijzersmid R. A. PERDOK ingestort, door het omvallen van den muur van het brandende gebouw. Het mobilair is grootendeels geborgen, eenige kleederen zijn echter verbrand; een varken en een hond zijn in den brand omgekomen. Het koren was gelukkig nog niet in de schuur en de hooiberg was buiten geplaatst. In de schuur is het boerengereedschap, met uitzondering van een' wagen en eene egge, verbrand. Het huis en de losse goederen waren verzekerd. De oorzaak van den brand is niet bekend.

Nog een belangrijk berigt over de Aardappelenziekte.

Uit een berigt van Doctor VARLEZ, van Brussel, dezer dagen door hem geplaatst in den *Moniteur Belge*, willen wij hier de volgende wenken over de tegenwoordige ziekte der Aardappelen mededeelen, die ons der overname zeer waardig voorkomen.

„Men moet zich op dit oogenblik niet bezig houden met de theorie der ziekte, maar met middelen, geschikt om dezelve tegen te gaan. Door de ondervinding is bewezen, dat, wanneer men op dit oogenblik aardappelen pootte, men een' goeden oogst konde hebben, bijaldien het nasaizoen gunstig is. Men heeft hiermede de proef genomen te Grimberghe, en wel voor eenige jaren, en alles is gunstig uitgevallen. Maar men moet zich haasten, en planten van het vorige jaar gebruiken, want de aardappelen van dit jaar zouden eerst na verloop van eenige maanden beginnen te kiemen. — HIPPOCRATES zegt ergens: „*Quae medicamenta non sanant, ferrum sanat; quae ferrum non sanat, ignis sanat, et quae ignis non sanat, insanabilia*," hetgeen zeggen wil, dat het vuur alles geneest, wat maar geneeslijk is. Van deze grondstelling uitgaande, en verder van die, dat de aardappelenziekte een vochtig koud vuur is, hetwelk dezelve overal op de oppervlakte aantast, en bemerkt hebbende, dat het bederf op de naburige deelen overgaat en dat het zich mededeelt door het nog gezond gebleven weefsel der plant, heb ik voor dat onheil een geneesmiddel gezocht en zie hier het resultaat van mijne proeven, die ieder herhalen kan.

„Ik heb een' oven doen stoken tot de warmte van 64 à 65 graden *Reaumur*; ik deed daarin bedorvene aardappelen, sommigen geheel en anderen in stukken gesneden, om eene naauwkeurige vergelijking te kunnen opmaken tusschen de gedeelten, die wél en die niet aan de kracht der warmte blootgesteld waren. Na eenige minuten in den oven gelegen te hebben, komt er eene zwarte en sterke uitwaseming uit de aardappels voort, die tevens eenen walgelijken en stinkenden reuk verspreiden. Het bederf gaat weg, en als de aardappelen niet te veel bedorven zijn, worden zij weder wit en men kan er niets anders meer aan bemerken dan eene licht-bruinachtige laag, die aan het vliesje vasthangt en gemakkelijk door schillen kan worden weggenomen. Deze laag is digt, en laat niets meer doordringen in het weefsel en is niet meer vatbaar om het nog goed geblevene van de knol te veranderen.

„Ik geloof den ongelukkigen eene dienst te bewijzen, door deze mijne waarneming mede te deelen. Wat betreft den tijd, om de aardappelen door middel van het vuur te zuiveren, die moet bepaald worden door de uitwaseming van de bedorvene vloeistoffen. Zoodra zij op de oppervlakte droog zijn, neemt men ze uit het vuur. Ik heb de aardappelen, welke tot mijne proeven gediend hebben, aan de opgegevene temperatuur gedurende den tijd van 18—22 minuten blootgesteld gelaten.

„Het middel, hetwelk ik aangegeven heb, kan overal worden beproefd; want er zijn immers op alle plaatsen ovens om brood te bakken, en deze middelen vereischen ook slechts weinig tijd en geringe onkosten."

Aardappelteelt.

De *Indépendance Belge* behelst een' brief over de aardappelziekte van den geleerden kruidkundige CH. MORREN, lid der Koninklijke Belgische academie van wetenschappen en hoogleeraar in den landbouw en boschteelt aan de universiteit te Luik; hij schrijft daarin o.a. het volgende: „De aardappeloogst zal in allen gevalle slechts de helft, of een derde, welligt zelfs nog minder, van een' gewonen oogst bedragen: om de nadeelige gevolgen hiervan af te weren, zoude het van belang zijn, hier te lande te doen wat men thans in Schotland doet, nml. *in den winter aardappels te telen*. De Jaarboeken der Koninklijke Gentsche Maatschappij van Landbouw en Kruidkunde zullen, in het nommer, dat dezer dagen zal in het licht komen, alle inlichtingen, die men verlangen kan, over deze nieuwe manier van telen bevatten. Het zal voldoende zijn, hier op zekere afdoende feiten te wijzen. In veel noordelijker, dan België, gelegen landen wordt de aardappel met goed gevolg 's winters verbouwd. De zoo uitstekend nuttige nasporingen van den hr. QUETELET over den warmtegraad der aarde, juist in het middelpunt van België, te Brussel zelf gedaan, geven nopens een belangrijk punt de gelukkigste zekerheid. Inderdaad in een gewoon jaar, als de aardappel in October op eene diepte van tien tot twaalf duimen gepoot en vóór de vorst aangeaard wordt, bevriest de aarde niet op de diepte, waar de knollen groeijen. Dit zoo zijnde, beveiligt men ze nog meer tegen de vorst, door ze met aarde te bedekken en door over deze aarde, gelijk men in zekere streken van Schotland doet, stroo of mest te strooijen. Als men in het begin van October poot, oogst men gedurende den geheelen winter, en volgens de schoone proeven van den hr. TROTTER, omstreeks Stockton aan de Tees, eene stad, die veel ongunstiger dan geheel België gelegen is, zou de winteroogst viermalen zoo overvloedig zijn als de zomeroogst. Ik raad den landbouwers dringend aan deze belangrijke teelt te beproeven; ik heb ze zelf op eene kleine schaal bewerkstelligd en ik ben geslaagd.

„Toen de hofraad MARTIUS [een Duitsch geleerde, die voor eenigen tijd eene verhandeling over de in Duitschland heerschende droogе vervuring der aardappelen heeft geschreven] België bezocht, en in onze onderscheidene gewesten onderzoek deed naar den staat onzer aardappelen, vernam ik van hem in een onzer zoo belangrijke gesprekken, dat de landbouwers van de Rijnoevers opgemerkt hadden, dat des namiddags beplante aardappelvelden vaker dan die, welke 's morgens waren bepoot, door de droogе vervuring aangetast werden, en hij verklaarde dit verschijnsel, dat eerst zonderling schijnt, uit eene zeer eenvoudige daadzaak. Diensvolgens zou het den landbouwers aan te raden zijn, 's morgens aardappelen te poten."

INGEZONDEN STUKKEN.

Iets, rakende het Kerkelijke leven.

Eénheid des geestes in het Christendom is van het grootste aanbelang. Haar te bevorderen en aan te kweeken, maakt mede de roeping uit van elken Christen. Daaraan zijne krachten toe te wijden, zal den Heer des eeuwigen Koningrijks wélgevallig zijn, daar hare beoefening eene overeenstemming in zich bevat met Zijnen heiligen geest, en niet dan op toeneming en volmaking kan uitloopen. Ongelukkig evenwel is er zoo veel, dat der bedoelde éénheid in hare voortdurende volmaking hinderlijk is; daar zijn zoo vele inwendige en uitwendige vijanden, die tegenstaan, en het heerlijkste doel trachten te verijdelen. Bij alle verschil van denkbeelden in godsdienstige zaken *kon* die éénheid bewaard blijven en meer bevorderd worden, omdat niet *begrippen* het wezen des Christendoms uitmaken, maar de *liefde* in het rijk des Heeren alles is. Die liefde aan te kweeken, zal ten allen tijde den onderlingen band vaster toehalen. Bij Roomsch en Onroomsch moest zij gevonden worden, en dáár, waar thans verwijdering is, de onderlinge overeenstemming in gezindheden en bedoelingen het groote oogmerk bevorderen, waartoe wij hier zijn.

Het is er evenwel verre af, dat de dingen zijn, zoo als ze wezen moesten. Individuele begrippen doen de aanhangers van verschillende godsdienstige gezindten en denkbeelden niet zelden met eenen ijver handelen, waaraan het verstand ontbreekt, en de aanvallende en verdedigende houding der strijderen laat zich dikwijls zien — zonder de liefde. De strijd wordt aangevangen en voortgezet, niet om onderling elkander in de toeneming der kennis voordeelig en nuttig te zijn, maar om — gelijk te willen hebben. Niet alleen buiten, maar ook binnen in de Kerkgenootschappen der Protestanten is die houding zigtbaar. Het ijveren tegen de verkeerde bedoelingen van Rome — en wie zou dit wraken, waar de liefde dien ijver vergezelt? — is behoefte geworden, en die behoefte is in grootte toegenomen, naar gelang de aanmatigingen van Rome sterker werden. Het is dus eene treurige behoefte.

Dit evenwel is het niet alleen, dat onze droefheid levendig houdt. Er is meer, dat ons smart veroorzaakt. In den boezem van het Protestantendom, en wel in het bijzonder bij de gezindte, die zich de *Hervormde* noemt, is — met of zonder de hulp van Rome, dat is ons onbekend — eene woeling ontstaan, die aan het leven knaagt, en daarom des te gevaarlijker is, omdat zij den geest des godsdienstigen levens tracht te verslappen, ja uit te blusschen, en, ter behouding van eenmaal vastgestelde, en door menschelijke, overzulks feilbare, wijsheid gegikte godsdienst-stellingen het vrije onderzoek des Evangelies aan leven doodende banden wil leggen. Dat, helaas! de godsdienstijver bij eenigen zoo ver gaat, is ons genoegzaam gebleken uit alles, wat in de jongstverloopene jaren in het genootschap der Hervormden is voorgevallen, wat ook de hooge Kerkvergadering der Hervormden in Nederland heeft opgeleverd. En wie, die het wél meent met de Christelijk-godsdienstige wetenschap en het onderzoek naar den *onuitputtelijken* rijkdom, die in Christus Jezus is, betreurt niet het *nog* krachteloos aanwezen der bekende zes voorloopig aangenomene artikelen der Haagsche Synode, en noemt zoodanige pogingen niet alreede hoog verraad tegen de menschheid, tegen de Protestantsche Christenheid, tegen alles, wat volksverlichting en volksveredeling beoogt? — Wij gevoelen ons dan ook verpligt, onzen dank toe te brengen aan al die mannen, die de vrijheid, waarmede Christus ons heeft vrijgemaakt, liefhebben, en uit liefde tot die vrijheid hunne stemmen hebben laten hooren, niet willende, dat wij immer weder met het juk der dienstbaarheid — zelfs ook niet met het Dordsche — zullen bevangen worden.

Hoezeer wij ons hierover, als over meer andere pogingen daartoe, in bijzondere geschriften openbaar geworden, hartelijk verheugen, zoo is ons en blijft ons evenwel de handelwijze van den Evangelischen Kerkbode in dezen uiterst raadselachtig, en telken weke, bij de verschijning van genoemden Bode, hebben wij, reeds sedert langen tijd, de vraag niet kunnen onderdrukken: „van waar toch de stilzwijgendheid van den Bode in zaken, die zoo van nabij het Evangelie raken, en dus ook den naam, dien hij heeft aangenomen?" Wij vroegen dan ons zelven af: *wat is hij?* en — *wat moet hij zijn?*

Het antwoord op de vraag: *wat is hij?* is niet ver te zoeken, den bestendigen lezer van den Kerkbode duidelijk. Is hij ons een berigtgever van vele merkwaardige en belangvolle zaken, die in den boezem der Evangelisch-Protestantsche Kerk voorvallen? Weten wij uit zijnen mond, wat daar in verschillende gemeenten in ons Vaderland, en ook buiten hetzelve voorvalt, wat strekking heeft tot opwekking des Christelijken levens? Meldt hij ons ook, wat hier en elders in de zoo even genoemde Kerk gedaan wordt, om dat Christelijk leven den doodsteek te geven, en ijvert hij met alle goedgezinden, om die pogingen te verijdelen, en meer aan de belangen des reinen Christendoms zijne krachten te besteden? — Zijdelings moge die bedoeling hier en daar zigtbaar zijn, maar regtstreeks is zij ons, althans in den laatsten tijd, nergens helder in de oogen gevallen. Hij maakt bijna uitsluitend gewag van hetgene of in de Roomsch-Catholijke kerk voorvalt, of door haar wordt aangewend tot ondermijning van het Protestantisme, en is hierin *en* referent, *en* niet zelden ook recensent. Hij is, hoe ongaarne wij het ook willen zeggen, ontaard in eenen Kerkelijken Twistbode, en heeft het doel van zijn aanwezen, naar het ons voorkomt, of zoo als wij het ons hebben voorgesteld, uit het oog verloren.

Wat moet de Evangelische Kerkbode dan zijn? — het is deze vraag, die wij ons zelven, en mogelijk velen met ons, deden.

Hoewel wij niet behooren onder het getal dier mannen, welke de ontwerpers van genoemden Kerkbode geweest zijn, zoo is het ons toch moeijelijk te gelooven, dat hun eenstemmig gevoelen, hunne onderling eenparige bedoeling met de zending van den Bode dat zal geweest zijn, wat wij in hem gevonden hebben, en steeds meer en meer in hem vinden. Als wij ons niet vergissen, dan zal, althans bij eenigen van die mannen, eene meer edele bedoeling aanwezig zijn geweest — de onderlinge toenadering in den geest van de verschillende gezindten onder de Protestantsche Christenen. Hebben wij hierin niet mis gezien, dan vragen wij: *moet de Evangelische Kerkbode zijn, hetgene hij is?* — een bode, die ten strijde uitgaat, en ons genoegzaam eenig en alleen bezig houdt met de opgave der vijandige stellingen, met het aanwijzen der pogingen, die van Rome's zijde worden aangewend, om de overwinning te behalen? Wij zeggen met opzet: *genoegzaam eenig en alleen*, en dat te regt, daar wij nu sedert eenigen tijd berigten ontvingen, die betrekking hebben op het kerkelijke leven onder de R.-C. Christenen in Duitschland, waarvoor wij den Bode onzen dank betuigen, als zijnde zoodanige tijdingen blijde tijdingen, meer in den geest des Evangelies, en meer overeenkomstig met den door hem aangenomen naam: *Evangelische Kerkbode*.

Bij dat alles evenwel, en bij het goede, het meer verblijdende, dat hij ter onzer kennisse brengt, als rakende meer van

bij het kerkelijk leven, Evangelischen zin en toeneming in nderheid van Christelijk-godsdienstige kennis, onafhankelijk het onevangelisch dwangjuk van Rome, moeten wij staps blijven vragen: *moet de Evangelische Kerkbode niet zijn*, en het daarbij, benevens de opsomming van eenige ken der Christelijke liefde, laten berusten? Moet hij en hij met een laauw, onverschillig oog al die woelingen zien, die het Hervormd kerkgenootschap beroeren, in de ste jaren zoo zeer in hevigheid zijn toegenomen en zulk ernstig aanzien hebben gekregen, dat men zelfs in de kerkvergadering tot den treurigen stap is gekomen, voorloopig de bewuste artikelen vast te stellen ter beteling van den vrijen geest? Van hoeveel aanbelang deze ook zijn, en hoe onmiddellijk zij het Evangelie, en dus den naam van den Bode, raken moge — — hij zwijgt, igt bestendig over dit aangelegen onderwerp, alsof het zaak is, die niet op Evangelisch terrein te huis behoort. zien in dezen in hem noch recensent, noch referent, als wij hem boven kenbaar maakten, en kunnen den e niet den aangenomen naam toekennen. Juist door zijne wheid en onverschilligheid in het door ons opgegevene kt hij zich den naam van *Evangelische* onwaardig. Hij niet zwijgen van al hetgene zoo van nabij Evangelische s, Evangelische waarheid, Evangelisch-godsdienstig leven de gemeente van Christus onder de Protestanten aangaat. verzaakt zijne anders edele roeping, en beantwoordt in len deele aan het doel, waarmede hij; onzes inziens, zijne gen der wereld kenbaar moet maken.

at is het, Bode! dat u in dezen zoo nalatig heeft doen? Zijt gij gevallen in één' van die listige strikken, die orde van Jezus pleegt te leggen? — Want. gij almede onde magt en den invloed der Haagsche wijsheid, die u streeks of van ter zijde aanmaant, om zoodanige zaken ngeroerd te laten? — Of zijt gij ook bevreesd van in een of ander zwart boek opgeteekend te staan, zoo als wij herinneren, dat in onzen jeugdigen leeftijd bij menigen rwijzer der jeugd gevonden werd, waarin de namen van ie jongens werden opgenomen, die kwaad gedaan, straf liend en de gunst van den meester voor korter of langer verbeurd hadden? — Waartoe die menschenvrees? — Ga uwen weg bewandelen, en keer telken weke tot ons maar — in het vervolg met meer degelijke, meer bevolle, meer Christelijk leven wekkende berigten. Deel ons goede en het kwade mede, dat gij op uwe reistogten op- en — met meer belangstelling zult gij door velen ontgen en gelezen worden. De toestand, waarin de Evansch-Protestantsche kerk zich bevindt, mag u niet onverllig laten, en daar gij de rigting des geestes in dezelve althans kennen moet, zoo mag die kerk in u geen ledig schouwer, geen Gallio hebben, die zich geen van al die en aantrekt. Of weet gij het niet, als *Evangelische* kbode moet gij het weten, daar gij u bestendig als Bode Evangelische kerk op haar terrein — uw naam zegt ons — beweegt, dat het reine Protestantisme staat of met de verwerping of aanneming der bewuste artikelen, Protestantisme, dat eenmaal in den zoo bangen strijd omen bloeds aan onze voorvaderen heeft gekost? Of meent dat het Protestantsch beginsel zal blijven in *al* zijne cht, zoo als het thans gekend wordt? Zie! dan sluit moedwillig de oogen, en kent de magt en den invloed van hen, die op zulk eene krachtige wijze den aanval de Groninger Hoogleeraren in de Godgeleerdheid, en ook tegen het eeuwig geldend beginsel van het Protestisme begonnen zijn. Neen, zij zullen niet zoo gemakk het werk hunner handen laten varen, en als Hoogen en Staat alles aanwenden, — ook in stilte, zoodat niead, of hij moest hunnen bril op den neus hebben, iets of hoort — wat in hun vermogen is, om niet verloren te hebben. — Daarom, Bode! waak, waak met ons, ten allen tijde! Verhef u boven alle schoolstof. Leer aan uwe oorspronkelijke bestemming beantwoorden. on u meer waardig den naam, dien gij met u voert, en — maar op eene verstandige wijze — met ons voor de goede . Weer met ons het gevaar af, dat ons nog bestendig be- gt. Doe ons het zien, waar gij het ziet. Wij zullen met u, en gij met ons als in éénen geest handelen, en r doen dan bidden: *Vader! uw Koningrijk kome!* Wij en werken, zoolang het dag is, werken aan de verdere ekking en volmaking van dat goddelijk gebouw, waarvan istus de uiterste hoeksteen is, en zoo trachten, onderling r opgebouwd te worden in Hem, die ons leven is.

... Augustus 1845. **J. S.**

et Koninklijk besluit van den 23sten Mei 1845 (*Staatsblad 25*), betrekkelijk het door eene Staatscommissie afnevan een examen aan jongelieden, die als studenten de Hoogescholen en de Athenaea wenschen te worden elaten, is voor de eerstemaal ten uitvoer gelegd; het nen heeft voor dit jaar in de residentie plaats gehad. het Handelsblad weten wij, dat zich daartoe een vrij ienlijk getal had aangegeven en dat daarvan een groot elte te ligt bevonden en afgewezen is. Van elders t bekend, 't geen trouwens door de onderscheidene docenten goed kan beoordeeld worden, dat hier vrijmoedigheid veel heeft uitgewerkt, en dat er zijn toegelaten, voor er admissie men nog al bezorgd was, terwijl er gevallen zijn, men meende, dat ruim bekwaam waren. Trouwens dit kan niemand verwonderen, en of nu al die hooggeleerde zeer geleerde examinatoren niet en corps, maar afderlijk aan tafels hebben gezeten, zoo als het Handblad mededeelt, zoo neemt zulks toch niet weg, dat altijd voor jonge menschen een zeer indrukwekkend is, om in eene vreemde plaats en voor geheel vreemde schen, van wie met alle regt de roep van geleerdheid aat, proeven hunner bekwaamheid te moeten afleggen. den eenen werkt dit natuurlijk minder, dan wel op den r, maar dit leert de ondervinding van den dag, dat niet altijd de kundigsten zijn, die zich het meest op den grond stellen en het meeste spreken; dat in tegendeel vijls vrij wat meer soliditeit gevonden wordt bij den n, die eerder laag dan hoog van zich zelven denkt, en daarom terug trekt. Wij willen het besluit niet beooren en diens gevolgen niet vooruitloopen; de tijd, die zoo leert, zal ook dit wel leeren; maar dit is zeker, hij, geene kinderen heeft, moge hierbij onverschillig blijven, en zoogenoemde kamergeleerde, die wil, dat de jeugd alleen zucht voor de wetenschappen moet willen studeren, en der doel, om eenmaal met de verkregene kundigheden nut hoen en daarvan voordeel te trekken, moge het zelfs lichen, moeilijk kan het worden voorgekomen, dat de r, die zijnen zoon van zijne eerste jeugd af aan eene terde opleiding heeft doen geven, niet warm wordt, nu hij zoon, wien het noch aan aanleg noch aan goeden wil heeft ontbroken, onverrigter zake terug ziet komen. — wil men meer van mij, dan dat ik mijne kinderen op openbaar gezag opgerigte scholen doe onderwijzen? die scholen nu niet goed ingerigt, verhaal dit toch niet de leerlingen. Vroeger, vóór het besluit van 1815, waren Latijnsche scholen zoodanig, dat ieder, die dezelve was geloopen, in ruime mate bekwaam was, om de professoren hunnen volgen. Thans schijnt dit niet zoo te zijn; want, het besluit, de ondervinding heeft reeds langen tijd geleerd, dat vele studenten te weinig voorbereid op de Hoogescholen en Athenaea komen. Maar wat had men nu billijk reeds sedert den tijd mogen verwachten? Immers dit, dat het onderwijs de Latijnsche scholen meer doelmatig ingerigt zou zijn; na het besluit van den 23sten Mei 1845, de scholen, het begin van het leerjaar, op zoodanigen beteren zouden zijn teruggebragt, dat men zeker kon zijn, dat lieden, die hunnen tijd goed besteed hebben en waardig worden, om de scholen te kunnen verlaten, de ge bekwaamheid bezitten, om met vrucht het hooger rwijs te kunnen genieten. Niets is er intusschen geed. Men zegt, dat er een inspecteur over de Latijnsche bestaat; maar heeft die man dan al dien tijd gen en is hij ook nu nog niet ontwaakt? Menig huisvaverkeert hierdoor in eene zeer onaangename stemming en het is waarlijk, in het belang der Latijnsche scholen zelve meer dan tijd, dat ze beter worden georganiseerd en daardoor worde voorgekomen, dat de ouders niet genoodzaakt worden, hunne kinderen naar zoodanige privaatscholen te zenden, als waarvan gesproken wordt in het Weekblad van het Regt van den 25sten Augustus 1845, no. 628, om dáár, ná het verlaten der Gymnasia, te worden opgeleid en voorbereid voor de Académische examina; want menig ouder zal dáár geene toevlugt zoeken, wanneer zijn zoon bij de staatscommissie is afgewezen, maar liever daarvan, in zijn wélbegrepen belang en dat van zijn kind dadelijk gebruik maken en de school vaarwel zeggen. Te hopen is het, dat zij, aan wie het opzigt over de Latijnsche scholen is opgedragen, daartoe in tijds hunne beste pogingen in het werk stellen, opdat spoedig moge blijken, dat de werking van het besluit voor die scholen niet meer noodig is, en van het staatsexamen kunnen vrijgesteld worden de jongelieden, die met vrucht van het op de Latijnsche scholen plaats hebbend onderwijs hebben gebruik gemaakt.

Hoe het Journal de la Haye over de ziekte der Aardappelen zich zeer natuurkundig uitlaat.

Tot dusverre heeft men gemeend, dat de naaste oorzaak van het tegenwoordige bederf der aardappelen gelegen is in eene ware *Waterzucht* der plant, en wel ten gevolge zoo wel van innerlijke oorzaken, als van uiterlijke, tot welke laatste de zoo overvloedige regen van dezen tijd behoort. — Anderen hebben de ware oorzaak gezocht in eene *parasitische plantenontwikkeling* op de aardappelplant; doch dit gevoelen schijnt (ons althans) in zoo verre gewijzigd te moeten worden, dat men die parasieten *als gevolgen*, en *niet* als oorzaken beschouwt, — hetwelk uit het ware wetenschappelijke oogpunt *niet* twijfelachtig kan zijn. — Sommigen hebben zich de vraag gesteld, of er ook een verband kan bestaan tusschen die ziekte en den laatsten winter, die zoo koud was als rijk in *sneeuw*, welke laatste de velden zoo lang heeft bedekt gehouden, — en ziet, daar komt het *Journal* op eens het raadsel oplossen! Van de hoogte zijner politiek tot de laagte der natuurwetenschap afdalende, en voor een oogenblik zijne missie van verslaggever voor het *Buitenland* ter zijde stellende, — waarover men kan vergelijken een paar woordjes in de laatste *Groninger Courant*, — laat het zich (in zijn no. van den 28sten l.l.) hooren als volgt:

„Bij het bearbeiden van gronden in de gemeente van „Assen, heeft men den 20sten l.l. gevonden *eene geheele* „*laag met ijs gemengd* ter dikte van 1 voet. Men kan zich „deze soort van verschijnsel niet verklaren, waarop wij mee„nen de oplettendheid der geleerden in het bijzonder te „moeten vestigen." Tot zoo verre gaat het nog al goed; want dit berigt is ontleend aan de soms al zeer wonderrijke of wonderlijke *Drentsche Courant* van den 22sten l.l. dezer, alhoewel de zaak daar iets anders wordt gezegd. Men hoore b. v. het zeer onwaarschijnlijke slot: „een paar voet onder „de oppervlakte lag eene *bevrozene aardlaag* van ongeveer „één voet dikte." Ook de Drentsche Courant kan zich het verschijnsel maar niet verklaren, vooral niet, „na de „*onlangsche*" buitengewone hitte." (N.B. „*onlangsche*," „*toeverlatige*," enz. zijn Nieuw-Drentsche Adjectiva.)

Wij rekenen het in 't geheel niet noodig, breed uit te weiden over de opgegevene *daadzaak* zelve, maar zeggen alleen, dat, alvorens zich in theorieën over de gevolgen te verdiepen, men eerst behoort de daadzaken te onderzoeken,.... wat in dezen al bijzonder noodig zoude geweest zijn. — „Want," — zoo gaat het *Journal* nu dadelijk voort, — „het zou *zeer wel* kunnen zijn, dat er zich, ten gevolge „van den laten winter, nog veel ijs *in het binnenste* der „gronden bevond, en dat hierin eene eerste oorzaak gelegen „is van den geesel, die onze velden zoo zeer treft ten „aanzien van den aardappeloogst."

Het natuurkundige blad neemt alzoo voor *zeker* aan de zaak, die *op het minst* erg overdreven of geheel verkeerd opgevat is, en houdt het vervolgens voor *zeer* mogelijk, dat er „nog veel ijs in *'t binnenste van den bodem*" zit, — alsof de bodem niet regelmatig in WARMTE toeneemt, hoe dieper men in denzelven dringt, wat ieder, zelfs een boerenarbeider, weet! En op zijne allerongerijmdste vooronderstelling gaat het blad nu dadelijk verder gronden over den invloed daarvan op de tegenwoordige ziekte der aardappelen!!

Wat zal nu het *Buitenland* zeggen van de Logica van ons semi-officiëel orgaan? Nu, Logica wordt hier ook weinig geleerd...... En wat zal het zeggen van de natuurkundige kennis in Nederland? Te oordeelen naar het halfofficiëel orgaan, zoude het meer dan tijd zijn, om de inrigtingen van onderwijs in de Natuurkundige Wetenschappen in ons Vaderland te verbeteren, opdat niemand in 't vervolg zulke dwaasheden zoude kunnen denken of schrijven; terwijl trouwens die verbetering ook al lang genoeg verwacht wordt....

Maar genoeg! Tot nader. Altijd

Dezelfde.

Plaatsvervangers van Aardappelen.

Bij het groot gemis van de zoo gewigtige aardappelen, meent men de gemeente- en armbesturen, als ook bijzondere personen oplettend te moeten maken op de *paardenboonen*, die, althans in de provincie Groningen en waarschijnlijk ook elders, eenen goeden oogst beloven en die een, in de provincie Groningen niet ongebruikelijk, krachtig en gezond voedsel opleveren, waarvan men slechts eene geringe hoeveelheid ter voeding behoeft en waarbij ook het water, waarin de boonen gekookt zijn, voedende eigenschappen bezit. Ook de goedstaande kool, wortelen en vele moesgewassen zullen een' niet onbelangrijken steun, bij de algemeene schaarschheid aan levensmiddelen, geven.

GRONINGEN, 1 September 1845. *

HAARLEM, 25 Augustus. Ter vervulling der vacature, ontstaan door het overlijden van ds. H. MANGER, heeft de kerkeraad der Nederduitsche Hervormde gemeente binnen deze stad, na verkregene handopening, heden geformeerd het volgend twaalftal: dd. H. VAN BERKUM, te Wolzum en Westhem; J. BROEDELET, te Wijk bij Duurstede; J. P. VAN HARENCARSPEL, te Leeuwarden; S. F. VAN HASSELT, te Sneek; C. L. JUNGIUS, te Rijswijk; G. J. DE KLERK, te Oost-Zaandam; A. RUTGERS VAN DER LOEFF, te Zutphen; W. L. F. MOLTZER, te Waalwijk; E. B. SWALUË, th. dr., te Goes; S. K. THODEN VAN VELZEN, th. dr., te Nijmegen; A. VAN WITZENBURG, te Boskoop, en H. J. WUNDER, JR., te Purmerende.

LEIDEN, 27 Augustus. Ter vervulling der vacature, ontstaan bij de Evang. Luthersche gemeente te Leiden, door het overlijden van den weleerw. zeer gel. heer F. L. RETEMEIJER, is door den grooten kerkeraad op heden overgegaan tot het werk des beroeps en is uit het bevorens geformeerd zestal van predikanten een drietal gekozen, zijnde de wel eerw. heeren STATIUS MULLER, te Bodegraven; INCKEL, te Culenborg, en VIEHOFF, te Monnikendam, en daaruit onmiddellijk beroepen de wel eerw. zeer gel. heer J. E. INCKEL, te Culenborg.

LEEUWARDEN, 30 Augustus. Men verneemt, dat de weleerw. zeer gel. heer ds. L. VAN HAAFTEN, predikant te Goes, voor het door hem uitgebragte beroeping alhier heeft bedankt.

ZEETIJDINGEN.

Gepasseerd te Rendsburg den 23 Aug., kapit. *Butter* jonge Jan, van Hamburg n. Stege; *Scholtens* de vr. Alida, van Jahde n. Nakskov; *Bolhuis* Gesina, van Stettin n. Horst; den 25sten *Wolkammer* Eenige Broeder, van Delfzijl n. Dantzig. — Te Tonningen den 22 Aug., *Onnes* Johanna, van Harlingen n. Memel; *Prins* Lammechiena, van Zwolle n. de Oostzee; den 24sten *Schaap* Geerdina, van Groningen n. Assens; *Flonk* jonge Flonk, van Groningen n. Faaborg; *Doijen* Antina, van Antwerpen n. Dantzig; *Stuitvoet* Annachiena, van Amsterdam n. Stettin.

Binnengekomen te Amsterdam den 27 Aug., kapit. *Haasnoot* Alida, van Havannah; *Kolk* Marchiena, van Newcastle; den 28sten *Klaasens* Catharina, van Sunderland; *Vos* Jantina Engelina en *Fenenga* Clara Dorothea, beide van Archangel; *Visser* Luppina, van Leer; *de Jonge* Martha, van Stettin; den 29sten *de Haan* Anna Jantina, van Newcastle; *Vos* Hoop op Eendragt, van Hamburg; *Pinksterboer* Maria Johanna, van Archangel; *Wijnstok* de Vriendschap, van Stettin; den 30sten *Huizing* Anna, van Archangel; *van Wattum* Hercules, van Bergen. — Te Hollesloot den 28 Aug., *Hekema* Agatha en den 29sten *Tersteeg* Udonia, beide van Archangel. — Te Texel den 27 Aug., *van Sluis* Ettina, van Groningen n. Londen, als bijlegger; den 28sten *Wijkmeijer* Anna, van Archangel. — In het Vlie den 26 Aug., *Koning* Zeldenrust, van Newcastle; *Dik* Vriendschap, van Drammen. — Te Helvoet den 27 Aug., *Naatje* Alberdina Edzina, van Aberdeen; *Boekhout* Anna Elisabeth, van Archangel. — Te Dordrecht den 29 Aug., *Lesstuiver* Aurora, van Archangel. — Te Vlissingen den 28 Aug., *Lucht*. Dorothea, van Bergen. — Te Venetie den 16 Aug., *Hansen* Emma, van Noorwegen. — Op de Rivier van Bordeaux den 25 Aug., *Mulder* Catharina, van Delfzijl. — Te Gent den 27 Aug., *Bauwens* jonge Jacob, van Londen. — Bij Dartmouth den 20 Aug., *Schut* Jacobina Barbara, van Amsterdam n. Triest. — Te Liverpool den 23 Aug., *de Boer* Anna Agatha en *Roelfsema* Hillechiena Geerdina, beide van Rotterdam; den 26sten *Wijkmeijer* Gesina, van Harlingen. — Te Yarmouth den 25 Aug., *Wijbus* de Vriendschap, van Gent. — Te Hull den 23 Aug., *Ostzes* Alida Maria, van Kampen; den 25sten *de Jonge* jonge Clemens, van Amsterdam. — Op de Rivier van Nantes den 24 Aug., *Boll* juffer Stijntje, van Gothenburg. — Te Gravesend den 25 Aug., *Nieuwland* de Hoop, van Workum. — Te Cardiff den 21 Aug., *Potjer* Akke Boon en *Sap* Vriendschap, beide van Amsterdam; *Potjer* Elsje, van Rotterdam; *Zelling* Gesina, van Nantes. — Te Bolderaa den 17 Aug., *van der Woude* Gesina Gesina, van Flensburg. — Te Pillau den 21 Aug., *Kuiper* Meinsina, van Amsterdam. — Te Dantzig den 19 Aug., *Nieveen* Goede Verwachting, van Amsterdam; *Harding* Margaretha, van Pillau. — Te Hamburg den 26 Aug., *Kemper* Gebroeders, van Amsterdam; *Scholtens* Europa, van Rotterdam; op de Elve den 25sten *Bieze* Anna, van Newport. — Te Bremerhaven den 24 Aug., *Nagel* Johanna Gebina, van Bayonne.

Binnengekomen te Texel den 30 Aug., kapit. *Ouwehand* Franciska Maria, van Hull. — In het Vlie den 28 Aug., *Heikema* Agatha, van Archangel; *de Groot* Antje, van Christiansand; *Vos* Hoop op Eendragt, van Hamburg. — Te Helvoet den 29 Aug., *Potjewijd* Albertina, van Archangel. — Op de Rivier van Nantes den 26 Aug., *de Haan* Siewerdina, van Amsterdam. — Te Harwich den 27 Aug., *Legger* Marchiena, van Rotterdam.

In lading te Londen den 25 Aug., kapit. *Kroon* Wicherdina, voor Rotterdam.

Zeilklaar te Londen den 26 Aug., kapit. *Stuveling* Christina Maria en *Schuur* Johanna Gesina, beide naar Amsterdam.

Vertrokken van Amsterdam den 27 Aug., kapit. *Sap* Joanna Jacoba, naar Lissabon; *Uil* Sijbrand Jan, naar Petersburg; *Visser* Eensgezindheid, naar Drammen; den 28sten *Wessels* Elisabeth Machtelina, naar Liverpool; *Mulder* Rensina, naar Stettin; den 29sten *Jonker* Alida, naar Landerneau; *Oldenburger* Broedertrouw, naar Londen. — Van Texel den 28 Aug., *Hansens* Neerlands Welvaren, naar Gibraltar; *Lukkien* Goede Hoop, *Patje* Annegiena, *Tippema* de Vriendschap en *Jonkhoff* de Hoop, alle vier naar Londen; *Jonker* jonge Agatha en *Hoeksma* Graaf van Rechteren, beide naar Hull; den 29sten *Mulder* de Nijverheid, naar Marseille; *Bekkering* Catharina en *Buiten* Hendrina, beide naar Hull. — Uit het Vlie den 25 Aug., *Westers* jonge Dirk, naar Memel; *de Vries* Jantina, naar Stettin; *Lovius* Onderneming, van Oudsoen; *Steffens* voor *Mellema* Johannes, op avontuur; *Visser* Mina, naar Hull; den 26sten *Boon* Jacoba Hazewinkel, naar Memel; *Taay* Gesina Jantina, naar Dantzig; *Sprik* de 2 Gebroeders, naar Drammen; *Reents* Margaretha, naar Hamburg; *Pijbus* Annechiena Jantina en *Klein* jonge Roelof, beide op avontuur. — Van Helvoet den 26 Aug., *Mulder* Maria Catharina, naar Newcastle; den 29sten *Zelling* Helena Jacoba, naar Liverpool; *Ugen* Anna Sieberdina, naar Dublin. — Van Vlissingen den 28 Aug., *Muis* Anna Maria, naar Londen. — Van Terschelling den 24 Aug., *Visser* Bernhard en Elisa, naar Hull. — Van Gibraltar den 16 Aug., *Schuuring* jonge Hendrik, naar Sierra Leone; *Lovius* Trekvogel, van Groningen naar Malaga. — Van Bayonne den 24 Aug., *Kleininga* Anna Maria Catharina, naar Amsterdam. — Van Havre den 26 Aug., *van Duinen* Eensgezindheid, naar Honfleur. — Van Liverpool den 25 Aug., *Gialts* Helena, naar Groningen; *Pott* het Vertrouwen, naar Rotterdam. — Van Dantzig den 20 Aug., *de Boer* Gesina, naar Amsterdam. — Van Hamburg den 24 Aug., *Mudder* Stijna, naar Amsterdam; *Glim* Hendrika Catharina, naar Riga; den 26sten *Brouwer* de Hoop en *Olthoff* Alberdina, beide naar Amsterdam. — Van Cuxhaven den 24 Aug., *Falk* Magdalena, naar Rio Janeiro. — Van Bremerhaven den 23 Aug., *Santjer* Trientje, naar Groningen; den 24sten *Boonstra* Geertina, naar Amsterdam; den 24sten *Huisman* de 4 Gebroeders, naar Groningen; *van der Wijck* Fortuna, naar Petersburg; den 25sten *de Vries* de 5 Gezusters, naar Amsterdam; *Bieze* Vriendschap, naar Christiansand; *Geltes* de 3 Gezusters en *Glub* Gesina, beide naar Groningen.

Vertrokken van Texel den 30 Aug., kapit. *Sap* Joanna Jacoba, naar Lissabon. — Van Helvoet den 30 Aug., *Scholtens* Sjoumenta, naar Liverpool. — Van Brielle den 30 Aug., *Botje* Sara Maria, naar Maldon. — Van Maassluis den 30 Aug., *Ymker* Fenna Catharina, naar Newcastle. — Van Marseille den 25 Aug., *van der Wijck* Annagiena, naar Antwerpen. — Van Gravesend den 27 Aug., *Stuveling* Christina Maria, naar Amsterdam. — Van Swinemunde den 22 Aug., *Scholtens* Johanna Gesina, *Hofkamp* de 10 Gebroeders en *Botje* Gesina Alida, alle drie naar Amsterdam.

De schepen *Herman Hasselaar*, kapit. Mellema, van Hamburg n. Koningsbergen, *Fokkina*, kapit. Waterborg, van...... naar......, en *Henriette*, kapit. Hansen, van Newcastle naar Livorno, zijn te Cuxhaven binnengeloopen; het eerste lek, het tweede met eenige slagzijde en het laatste mede met schade; moeten lossen, om te repareren.

Het schip *Rapid*, kapit. Fudge, van Newport naar Hamburg, is den 22 Aug. bij Amrum gestrand, en van de equipage slechts 4 man gered; — en den 23 dito Bewesten het eiland Sylt een Hollandsch schip, waarvan de naam onbekend.

Het schip *Beerentea*, kapit. Reents, van Bremen naar Amsterdam, is met adsistentie van loodsen den 24 Aug. te Busum met schade binnengebragt, hebbende zwaar gestooten; de kapitein is over boord geslagen en verdronken.

Het schip *de 3 Gebroeders*, kapit. Remts, van Wolgast, laatst van Tonningen, naar Rotterdam, is bij de haven van Harlingen verongelukt, en de kapitein benevens deszelfs vrouw daarbij verdronken, doch de knecht door een ander vaartuig gered.

Door kapit. Stoldt, voerende het schip *Cito*, is ongeveer 8 mijlen van Helgoland door het volk verlaten gezien de kof *Diana*, kapit. Duit, van Antwerpen naar Petersburg, met machineriën; de equipage was door een ander schip, hetwelk kapit. Stoldt gepraaid had, gered.

Het schip *Zwaantina*, kapit. Bakker, van Hamburg naar Amsterdam, is den 20 Aug. te Helgoland met schade aan zeilen, tuigaadje en rondhout binnengeloopen.

DELFZIJL den 1 Sept. Binnengekomen den 28 Aug. kapit. *Gloeb* Gezina en den 29sten *Bontekoe* Geertruida, beide van Bremen; *Venenga* Hillechiena, van Hamburg; *Geltes* de 2 Gezusters, van Bremen; *Bolmeijer* Uit Vriendschap, van den Pr. Polder; den 30sten *Joosten* Goede Verwachting en *Pik* de jonge Harmanna, beide naar Ham. — Vertrokken den 29sten *Huisman* Itjea, naar Bremen.

Het schip *Georg*, kapit. Heerema, is abusief gemeld als vertrokken, zijnde alhier nog liggende.

TERMUNTERZIJL den 1 Sept. Binnengekomen den 25sten kapit. *Lamping* de 3 Gebroeders en den 26sten *Douwes* de Venus, beide van Oldenburg; den 26sten *Bakker* Jantje, van Bremerhaven. — Vertrokken den 25sten *Buining* Jantina Kranenborg, den 27sten *Berg* de vr. Margaretha en *Scheppers* de Eendragt, alle drie naar Noorwegen.

HARLINGEN den 30 Aug. Binnengekomen den 26sten kapit. *Dik* de Vriendschap, van Drammen; den 27sten *de Grooth* de vr. Antje, van Christiansand; den 29sten *Smit* Hendrika, van Droback; *de Boer* Hoop en Verwachting, van Narva; den 30sten *Jonker* de Hoop en *Holscher* Jacobina, beide van Hamburg. — Vertrokken den 24sten *Ebes* Maria, den 25sten *Lovius* de Onderneming en *de Grooth* de Eendragt, alle drie naar Noorwegen; *Westers* de jonge Derk en den 26sten *Boon* Jacoba Hazewinkel, beide naar Memel; *Peper* de Goede Welvaart en *Fijn* de Broeders, beide naar Noorwegen.

LIJST DER NEDERLANDSCHE SCHEPEN,
WELKE DE SOND GEPASSEERD ZIJN.

20 Aug. Scherpbier, Jantina Frouwina (Pekela), v. Riga n. Zwolle.
Teensma, de jonge Brechtus (Crommenie), van Petersburg (naar Amsterdam.
de Boer, de Hoop (Pekela), v. Petersburg n. Rotterdam.
Gust, Henderika (Groningen), v. Petersburg n. Dordrecht.
de Weerd, de Waakzaamheid (Pekela), v. Dantzig n. Amst.
Klein, de Tweel. Daniel en Wilco (de Lemmer), van Narva (naar Amsterdam.
Assies, de Stad Groningen (Gron.), v. Narva n. Dordrecht.
Bontekoe, Jacobina (Sappemeer), v. Petersburg n. Amsterd.
Jongebloed, Vrouw Maria (Rotterd.), v. Petersb. n. Macdeuf.
Bakker, Wilhelmina (Muntendam), v. Schied. n. de Oostzee.
22 —— Kamminga, Urania (Dordrecht), v. Narva n. Dordrecht.
Flik, Geerdina Beerta (Veendam), v. Hull n. Petersburg.
de Groot, Josina Wilhelmina (Harling.), v. Harl. n. de Oostz.
de Boer, Charlotte (Pekela), v. Antwerpen n. de Oostzee.
van Wijk, Zorg en Vlijt (Hoogezand), v. Amst. n. Dantzig.
Plukker, Henderika (Winschoten), v. Amst. n. Petersburg.
23 —— Wijgers, Minerva (Pekela), v. Groningen n. de Oostzee.
Korter, Cornelia Catharina (Harling.), v. Harl. n. de Oostz.
Gosen, Juffer Ellegonda (Pekela), v. Harlingen n. Petersb.
Kliphuis, Zeldenrust (Sappemeer), v. Termunterzijl n. de O.
Fenenga, de Welvaart (Mulden), v. Amsterdam n. Stettin.
Schaap, de jonge Klaas (Schierm.), v. Antwerpen n. d. Oostz.
Bekkering, Christina (Wildervank), v. Bergen n. Koningsb.
Kuen, R.z, Johanna Catharia (Gron.), v. Hull n. Petersburg.
Schuring, Antina (Pekela), van Amsterdam naar Dantzig.
Stuit, Geerdina (Wildervank), van Amsterdam naar Dantzig.
Veen, Elisabeth (Pekela), van Liverpool naar Narva.
De Vries, Beerta Schuringa (Veendam), v. Londen n. Petersb.

De Vries, Friesland (Woudsend), v. Hull n. Petersburg.
Dijkhuis, Christina (Pekela), v. Amsterdam n. Calmar.
Drewes, de Twee Gebroeders (Gron.), v. Stokholm n. Gron.
De Jonge, Pollux (Veendam), van Bergen n. Petersburg.
Altona, Henderika Margreitha (Pek.), v. Londen n. Petersb.
Jonkhoff, de Eendragt (Groningen) v. Schiedam n. Riga.
24 —— De Grooth, Johanna Maria (Pekela), v. Rotterd. n. de Oostz.
25 —— Botje, Gezina Alida (Hoogezand), v. Stettin n. Rotterdam.
Hofkamp, de tien Gebroeders (....), v. Stettin n. Amsterd.
Homveld, Geertr. Henderika (Sappem.), v. Antw. n. Petersb.
26 —— van Aken, Hendrika Dorothea (Gron.), v. Stettin n. Amst.
Duintjer, Catharina (Veendam), v. Nerva n. Buiksloot.
Vos, Allersma (....), v. Cronstadt n. de Zaan.
Smit, Jan Freerk (Harlingen), v. Petersburg n. Harlingen.
Weerring, Geessina (Pekela), v. Dantzig n. Harlingen.
27 —— Legger, Jezelina (Veendam), v. Amsterdam n. de Oostzee.
Doewes, de Harmonie (Veendam), v. .... n. ....

De Wind den 20sten Augustus W.Z.W., Z.W.; den 22sten W.N.W., N. W.; den 23sten N.W., W.N.W.; den 24sten Z.O.; den 25sten Z.; den 26sten Z.; den 27sten W.

ELSENEUR, 27 Augustus 1845.

196ste KONINKL. NEDERL. LOTERIJ.

Trekking der Vijfde Klasse.

13de Lijst. No. 8203 een prijs van *f* 1000. — *14de Lijst.* No. 14649 en 1159 ieder een prijs van *f* 1000. — *15de Lijst.* No. 18587 een prijs van *f* 1000. — *16de Lijst.* No. 8188 en 17788 ieder een prijs van *f* 1000. No. 20706 eene premie van *f* 1000.

BURGEMEESTER EN WETHOUDEREN der Stad *Groningen* hebben de prijzen van het **BROOD** heden gezet als volgt:

Het grof Roggebrood . . van 4 Ponden 39 Cts., per ℔ 09^5 Cts.
De Grofweiten Bol . . . „ 5 Oncen 11^5 Cts., „ „ 23 Cts.
De Fransche Bol . . . . „ 3 Oncen 12^5 Cts., „ „ 42 Cts.
De Regelwegge . . . . . „ 3 Oncen 11^5 Cts., „ „ 38 Cts.
De Hollandsche of Tarwebol „ 3 Oncen 11 Cts., „ „ 36 Cts.

GRONINGEN, 1 September 1845.

PRIJZEN DER GRANEN, ZADEN, ENZ.

GRONINGEN, 29 *Augustus.*

TARWE.	GERST.	Zw. Voer 40 ℔ *f* 2,50
Oude Bak 70 ℔ *f* 7,75	N. Wint. 52 ℔ *f* 4,20	» 42 » » 2,65
Jar. 68 » » 6,75	» 54 » » 4,55	
» 70 » » 7,25	» 56 » » 5,00	BOONEN.
Old. 66 » » 6,00	Zomer » »	Paardenb. *f* 6,25,50
» 68 » » 6,50	» » »	
» 70 » » 7,00	» » »	ZADEN, ENZ.
ROGGE.	Knobbe 60 » » 5,10	
O. Inlands. 66 ℔ *f* 5,65	HAVER.	Gr. Gort *f* 9 a *f* 10
» 68 » » 6,05	Dikke 41 ℔ *f* 2,35	Par. 100N. ℔ *f* 14 *f* 16
N. » 64 » » 5,05	» 44 » » 2,55	Koolz. *f* 8,50 tot *f* 11,25
» 66 » » 5,45	» 47 » » 2,85	N. Aveelz.
BOEKWEIT.	» 50 » » 3,05	Boterz. *f*
Gr. Zand ℔ *f*	Bl. Voer 35 » » 1,95	Dederzaad *f*
» » »	» 38 » » 2,30	G. Mostz. *f*
Zw. Zand » »	» 41 » » 2,55	Raapolie *f* 38,50
Veen » »	Zw. Voer 38 » » 2,40	Boter ¼ Ton *f* 22 *f* 25

Tarwe genoegzaam zonder koopers. — Oude Rogge als voren, nieuwe iets trager. — Boekweit werd te vergeefs een gulden lager aangeboden, zonder koopers. — Nieuwe Gerst meer aan en niet dan lager te plaatsen. — Haver met weinig vraag: 44, 47, 50 ℔ nieuwe Dikke *f* 2,30,60,80. — Koolzaad: de puike soorten als voren, mindere soorten traag afgaande.

AMSTERDAM, 27 *Augustus.* Tarwe met redelijken handel, bij vorige prijzen: 130 ℔ r. Silez. in entr. *f* 285; 131 ℔ b. Poolsche *f* 325; 119 ℔ Vriesche *f* 220; 122 ℔ mind. b. Pools. *f* 288, met de regten minder in entr. — Rogge als voren afgedaan: 124 ℔ Rost. *f* 215; 124 ℔ Wismar *f* 215; 122 ℔ dito *f* 208; 116, 117 ℔ n. Drents. *f* 170, *f* 172; 119 ℔ Overijss. *f* 180; 119 ℔ Pruis. *f* 210. — Gerst stil: 112 ℔ Deensche *f* 166. — Haver zonder handel.

Nog verkocht: 130 ℔ b. Poolsche *f* 320 bij partij.

Koolzaad ruim prijshoudende: n. Goesch 60½ p. vl.; op 9 vat in Sept. en Oct. 70 p. vl.; Nov. 70½ p. vl.; April 68 p. vl. — Lijnzaad in een doen: 108, 109 ℔ Arch. *f* 265; 109, 110 ℔ Petersb. *f* 272½. — Raapolie in den beginne zeer willig, doch bleef later iets flaauwer: per 6/w. *f* 40,75; vlieg. *f* 39,50 a 75; Sept. *f* 39,75 a 25; Oct. *f* 40,50 a *f* 40; Nov. *f* 40,50 a 25; Dec. *f* 40,50; Mei *f* 39,75 a *f* 40 a *f* 39,75. — Lijnolie per 6/w. *f* 30,50; vlieg. *f* 29,50. — Hennepolie per 6/w. *f* 33,50; vlieg. *f* 32,50.

Van den 30sten. Koolzaad op 9 vat dadelijk, Sept. en Oct. is heden voor 70 p. vl. gedaan.

Gisteren nog verkocht in publieke veiling Hongaarsch Aveelzaad *f* 343.

LONDEN, 25 *Augustus.* Hoewel inl. Tarwe heden weinig ter markt was gevoerd, konden de prijzen niet dan met moeite den stand van l.l. Maandag bereiken; eenige partijen van den nieuwen oogst waren over het geheel slecht. Vreemde ter cons. en in entrepot was onbegeerd. Puike Gerst bedingt den vorigen prijs. Haver genoegzaam onveranderd.

Van den 27sten. Van inl. Tarwe was heden weinig ter markt; de prijzen zijn iets vaster dan Maandag; vreemde ter cons. onveranderd. Garst bedingt de volle prijzen. Haver gaat tot den vorigen koers tragelijk van de hand.

PRIJS-COURANT DER EFFEKTEN.

Amsterdam, 30 *Augustus.*

NEDERL. Werkel. Schuld 2½ pCt. $63\frac{9}{16}$, $63\frac{11}{16}$, $63\frac{9}{16}$; Dito dito 3 pCt. $76\frac{13}{16}$, $76\frac{15}{16}$; Dito dito op resc. 3 pCt. $76\frac{15}{16}$, 77; Dito dito 4 pCt. $100\frac{5}{16}$; Amortisatie-Syndic. 4½ pCt. $99\frac{15}{16}$, 100; Handelmaatschappij 4½ pCt. 168¼, 168½, 168¼; Aand. Rijn-Spoorweg 4½ pCt. 115¾, 116, 116; Aand. Holl. Spoorw. Maatschappij 129. — BELGIE, 2½ pCt. 56. — SPANJE, Leening bij *Ardoins* v. 85 £ 5 pCt. 23½, 23¾; Dito bij dito, onbep. stukken 5 pCt. $22\frac{1}{16}$, 22¼; Dito Binnenl. à 6/m. 3 pCt. 31¼, 31⅜, $31\frac{5}{16}$; Coupons *Ardoins* 24, 24⅛; Fransche Uitgestelde 7½. — PORTUGAL, te Londen 65¾, 66, 66. — RUSLAND, Obl. bij *Hope* 1798 en 1816 5 pCt. 109¼, 109¾; Dito dito 1828 en 1829 5 pCt. 108¾; Cert. bij *Hope* 4 pCt. 94⅛; Dito bij *Stieglitz en Comp.* 4 pCt. 92¾. — POLEN, Aand. met Loten fl. 500 *f* 154.

Braz. 5 pCt. 91¾; Peru 6 pCt. 22½; Portug. 4 pCt. 66.

In onze binnenl. fondsen was heden weinig affaire. Alleen Integr. waren tot iets verlaagde koersen verkrijgbaar.

Van Spoorwegen waren Hollandsche en Oude Rijn tot hoogere prijzen gezocht.

Van Spaansche fondsen was eenige affaire in Binnenl. 3 pCts. De prijzen van alle soorten blijven geheel als gisteren.

Portug. iets aangenamer.

Peru Coup. *f* $2\frac{3}{16}$; Ecuador $2\frac{15}{16}$, 3.

Koers van het Geld: Beleening 3 pCt.; Prolongatie 4 pCt.; Wissel-Disconto 3 pCt.

Laatste Prijzen te 5 uren: Integr. 2½ pCt. $63\frac{9}{16}$; Handelm. 168¼, ⅜; Ardoins v. 510 £ 22⅜; Portug. 3 pCt. 66¼.

AMSTERDAM, 31 *Augustus.* EFFECTEN-SOCIETEIT. (*Te half vijf.*) Integralen 2½ pCt. $63\frac{9}{16}$, ⅝, $\frac{11}{16}$. Aand. Rijnspoorweg 116¼. Onbep. Ardoins 22⅛. Binnenl. 3 pCts. $31\frac{5}{16}$, ¼, $\frac{5}{16}$.

Ondanks den lager afkomenden koers der Integr. van Londen van j.l. Donderdag, waren dezelve hier heden meer gewild, en tot iets verbeterde koerren zijn eenige postjes omgezet.

Aand. Rijn-Spoorweg insgelijks iets aangenamer.

Spaansche onveranderd bij zeer weinig affaire.

PICTURA.

GEWONE VERGADERING van het KUNSTLIEVEND GENOOTSCHAP *ter bevordering en aanmoediging van Teeken- en Schilderkunst*, onder den naam *PICTURA*, op DINGSDAG, den *2den September* 1845, des avonds te 7 uren.

Namens het Bestuur:
H. TIDDENS, *Secretaris.*

*** GEWONE BESLOTENE VERGADERING van het DEPARTEMENT *GRONINGEN* der MAATSCHAPPIJ: *Tot Nut van 't Algemeen*, op WOENSDAG, den 10den September 1845. — VERSLAG van het BESTUUR. — VERSLAG van de AFGEVAARDIGDEN ter ALGEMEENE VERGADERING. — KEUZE van NIEUWE LEDEN in het BESTUUR. — VERSLAG der COMMISSIE ter VERLEENING van VOORSCHOTTEN aan GEPENSIONEERDEN en AMBTENAREN, ENZ.

Namens het Bestuur:
R. J. SCHIEBBEEK, *Secretaris.*

GEBOORTE-, HUWELIJKS- EN STERFBERIGTEN.

*** Heden beviel van eene DOCHTER W. S. FOCKEMA, geliefde Echtgenoote van

Dr. **J. H. WARREN.**

DOCKUM, 21 Augustus 1845.

*** Heden verloste van eene welgeschapen DOCHTER JOHANNA WESSELS, Echtgenoote van

P. G. VAN SLOGTEREN.

HARKSTEDE, 31 Augustus 1845.

*** Heden trof mij de gevoeligste slag mijns levens, door het treurig afsterven van mijn' dierbaren Echtgenoot CORNELIS M. HAGENAU, in den ouderdom van 32 jaren, mij na eene genoegelijke echtvereeniging van negen jaren 4 Kinderen nalatende, nog te jong om de grootheid van hun verlies te beseffen.

GRONINGEN, 28 Augustus 1845.

G. RIJKENS,
Wedw. C. M. HAGENAU.

*** Heden overleed alhier, na een smartelijk lijden van ruim 6 maanden, onze geliefde oudste Dochter MENSIENA, in den bloeijenden leeftijd van 20 jaren en 7 maanden. Hoedanig ons dit verlies treft, zal een ieder, die de Overledene van nabij gekend heeft, ligtelijk met ons kunnen gevoelen.

GRONINGEN, 30 Augustus 1845.

J. HEKKEMA.
E. HEKKEMA,
geb. **HARKEMA.**

Men gelieve deze algemeene tevens als bijzondere kennisgeving aan te nemen.

*** Wij hebben het treurig berigt ontvangen, dat onze geliefde jongste Zoon RENTO KUIPER, *Matroos op het Koopvaardijschip* Koning Willem, *Kapt.* SINGER, den 20sten Mei j.l., in den ouderdom van ruim 20 jaren, op de reede van *Suriname* is overleden.

GRONINGEN, 1 September 1845.

JAN K. KUIPER.
ANNA W. KUIPER, geb. NANNINGA.

Familie, Vrienden en Bekenden gelieven deze voor éénige kennisgeving aan te nemen.

*** Van *Dr.* **MEIJER'S** *onmisbaar Werkje*

VOOR JONG-GEHUWDEN:
ONDERRIGTINGEN
wegens de Zwangerschap, de Verlossing en het Kraambed.

IN BRIEVEN VAN EEN' GENEESHEER

AAN EENE AANZIENLIJKE GEHUWDE VROUW,

zijn nog maar zeer weinig Exemplaren voorhanden en voor *Groningen* verkrijgbaar gesteld, tegen 65 Cents, bij den Boekhandelaar **J. OOMKENS, Jz.**

N.B. Men leze over dit Werkje de gunstige Recensie, door een Groninger Geneesheer, in het Tijdschrift *de Gids*, Jaarg. VII, no. 4.

*** **J. W. BROUWER**, te *Leeuwarden*, heeft uitgegeven en verzonden:

SCHETSEN VAN DE FRIESCHE GESCHIEDENIS IN HET ALGEMEEN EN WEGENS HET STRAFREGT IN HET BIJZONDER, door Mr. JAN FOCKEMA, 3de Deel, 1ste Stuk, à *f* 3,60. Het 2de Stuk van dit 3de Deel, reeds ter perse zijnde, zal zoo spoedig mogelijk volgen, waarmede dit belangrijk Werk waarschijnlijk compleet zal zijn; zijnde er van de beide eerste Deelen nog Exemplaren voorhanden.

Dezelfde UITGEVER debiteert met veel succes:

I. CHRISTELIJKE MORGENUREN IN OVERDENKINGEN EN GEBEDEN, TOT HUISSELIJKE STICHTING. Uit het Hoogduitsch, à .... *f* 1 – 80.

II. DE WAARDE DER HERVORMDE KERK *ten opzigte van de Geloofsleer in onze dagen, vooral met betrekking tot de Leer der Zaliging, volgens Rom.* 8 : 29, 30, à *f* 0 — 80.

Beide deze stukken zijn in verschillende Tijdschriften zeer gunstig beoordeeld.

*** De **VOOGDEN** van **HEILIGEN-GEEST-GASTHUIS** presenteren bij inschrijving: de **LEVERANTIE** van ongeveer **2200** tonnen **BAGGER TURF**, waarvan de Voorwaarden van heden af aan het Gesticht ter lezing liggen; terwijl de Monsters Turf vóór of op den 10den September moeten worden bezorgd.

*** Het wordt bij deze bekend gemaakt, dat de **RIJWEG** in het dorp **BEERTA**, van af de **ZIJLKERTIL** tot aan de **KERK**, weder voor de ALGEMEENE PASSAGIE is OPENGESTELD, — en dat, tot nadere kennisgeving, de **RIJWEG** van **WINSCHOTEN** tot aan de **ZIJLKERTIL** voor de PUBLIEKE PASSAGIE is AFGESLOTEN.

WINSCHOTEN, 30 Augustus 1845.

De Gecommitteerden uit de Plaatselijke Besturen van Winschoten en Beerta:
H. J. ENGELKENS, *Ps.*
POST VAN VENEMA, *S.*

Ten overstaan van den Notaris Mr. **J. J. CREMERS** zal, op **HEDEN**, Dingsdag, den 2den Sept. 1845, des avonds te 7 uren, ten Huize van den Kastelein RASKER, aan het Ameland, in het openbaar worden verkocht:

Een hecht sterk **TJALKSCHIP**, genoemd *DE DRIE GEZUSTERS*, bevaren door den Schipper D. D. DE BOER, met STAAND en LOOPEND WANT, ENZ., liggende in de Noorderhaven te *Groningen.*

Mr. J. J. CREMERS.

*** Ten overstaan van den Notaris Mr. **J. J. CREMERS** zal, op Woensdag, den 3den September 1845, des avonds te 7 uren, ten Huize van Mej. de Wedw. KUILENBERG, aan de Groote Markt, in het openbaar worden verkocht:

De EIGENDOM van eene *Behuisde Boerenplaats* te *Warfhuizen*, Gemeente *Leens*, groot 49 B., 05 R., 70 E., bij J. J. DIJKHUIS en Vrouw in vaste beklemming in gebruik, voor eene, op Midw. verschijnende, huur van *f* 185 — 00 en 6 Hanen.

De bewijzen van eigendom liggen ten Kantore ter lezing. De Voorwaarden zullen aldaar en ten Huize van Verkoop 3 dagen bevorens ter inzage liggen.

Mr. J. J. CREMERS.

OP WOENSDAG, DEN 3DEN SEPTEMBER 1845,

des voormiddags te 10 uren, en vervolgens, zal, voor de Behuizing van wijlen KLAAS KEMPEN, op den Nieuwen-Weg te *Groningen*, publiek worden verkocht: de door deze Erflater nagelaten **INBOEDEL**, bestaande, onder anderen, in KABINETTEN, BUREAU, HALVE KASTKLOK, TAFEL, STOELEN, SPIEGELS, SCHILDERIJEN, eene KAGCHEL, BEDDEGOED, HUISHOUDELIJK LINNEN, MANS LIJFSTOEBEHOOREN, GEWERKT GOUD en ZILVER, waaronder een GOUDEN HOROLOGIE; voorts KOPER-, IJZER-, BLIK- en TINGOED, PORSELEIN, GLAS-, AARDE- en VAATWERK, ENZ. Te bezien daags vóór den Verkoop, des namiddags van 2—4 uren.

Mr. E. J. OFFERHAUS, *Notaris.*

Op Woensdag, den 3den Sept.

1845, en volgende dagen, telkens des voormiddags te 10 uren te beginnen, zal, voor de Behuizing door wijlen Mevrouw de Wedwe C. H. W. HAACK bewoond geweest, Westzijde in de Oude Boteringestraat, te *Groningen*, publiek worden verkocht: de door deze Erflateres nagelaten zeer nette en deftige **INBOEDEL**, bestaande, onder anderen, in fraaije MAHONIE- en EIKENHOUTEN MEUBELEN, TAPIJTEN, LEDEKANTEN, SPIEGELS, SCHILDERIJEN, waaronder twee fraaije op platen geschilderde CHINESCHE, een fraai IVOREN KABINETJE met zilver gemonteerd; **PORSELEIN**, waaronder een TAFELSERVIES; KRISTAL-, GLAS-, AARDE- en VAATWERK; KOPER-, TIN-, IJZER- en BLIKGOED; LINNEN-, BEDDE- en TAFELGOEDEREN; voorts PAARLEN, JUWEELEN, GOUD en ZILVER, waaronder eene fraaije geëmailleerde zware GOUDEN SNUIFDOOS en een GOUDEN RING met diamanten en brillant; wijders onderscheidene RARITEITEN en meer andere goederen, welke ten dage van verkoop zullen worden gepresenteerd. Des Donderdags zullen de Paarlen, Juweelen en andere kostbaarheden worden verkocht.

Alles te bezien Maandag en Dingsdag vóór den Verkoop, telkens des namiddags van 2—5 uren.

Mr. J. W. QUINTUS, *Notaris.*

Ten overstaan van Mr. **J. W. QUI[NTUS]**, Notaris te *Groningen*, zal, op Donderd[ag] 11den September 1845, des avonds te 7 ten Huize van G. F. RASKER, op den ho[ek] het Ameland te *Groningen*, publiek worden verkocht: TJALKSCHIP, genaamd *SIERA*, groot 45 Tonnen gende aan het Plankpad, buiten de Apoort, te *Gron* wordende door E. J. WESTERHOF, als Schipper, be Om te aanvaarden acht dagen na den Verkoopdag. zien dagelijks.

BLOEMBOLLEN.

Op ZATURDAG, den 6den Sept. 1845 avonds te vijf uren, zal, ten Huize va Logementhouder WISSEMANN, te *Winsc* publiek worden verkocht:

Eene aanzienlijke partij beste **HAAR-MER BLOEMBOLLEN.**

B. HAITZEMA VIËTOR, *Not*

*** Mr. **H. J. OFFERHAUS**, Notaris te *De* zal, na bekomene autorisatie, ten verzoeke van PRINCIPAAL, op Maandag, den 8sten September des voormiddags te elf uren, ten Huize van den menthouder K. HAZENHOEK, te *Delfzijl*, bij kon Geld, verkoopen:

Ongeveer **50** Vaten, minder of meerder door Ze ter beschadigde, beste **WITTE GEMALEN TOP KER**, gelost uit het Nederlandsch Kofschip, genoem *zina Wilkens*, en gevoerd door den Kapitein HEN JANS TOP, komende van *Amsterdam* en bestemd naar

FIRMA **VAN CLEEFF & HESSELIN[K]**

1. VERKOOP VAN ELZEN EN WILGENH

MORGEN, WOENSDAG voormiddag te 10 uren, de Apoort, bij het Huis van den Kastelein H. H. P

2. VOOR EN IN 'T VERKOOPLOKA

bij den Apoortenboog, DONDERDAG, den 4den Sept te 2 uren, VERKOOP (uit hoofde van vertrek naar van onderscheidene MEUBELEN en INBOEDEL, w der eene WINKELKAST, SLELLING met 6 GR EIKEN VATEN en TOEBEHOOREN, LIJFSTOEBE REN, GOUD en ZILVER, ENZ. Te bezien Mo Woensdag namiddag van 3—6 uren.

Bij toeval Uit de Hand te Ko

Een voor twee jaren nieuw gebouwde **KOR PEL- en MOUTMOLEN**, met een gemaa meer dan tien Bakkers Mout, Beestenvoeder, in een der voornaamste Dorpen in *Vrie* 1 Bunder en 47 Roeden best BOUWLAND e goede BEHUIZING, alles geschikt aan het Nader te bevragen, in Persoon of met franco Brieve W. HETTEMA, te *Kollum.*

LET WEL!

Bij ieder PAK of PAKJE ENZ., dat in het Log *de Oude Munster*, ter Verzending met de Vrachtwage hier naar elders, bezorgd wordt, zal moeten worden b 2½ Cents.

AAN HET MAGAZIJN VA

BRANDON EN COM

zijn, onder meerdere **ARTIKELEN**, ontva ***Satijnen en Zijden Heeren ECHAR en DOEKEN, HANDSCHOENEN*** *A. PRIVAT*, ***O. I. Zijden FOULAR Stoffen*** *voor* ***VESTEN*** *en* ***PANTALO enz.*** *Tevens berigten zij, dat de voorhanden*

PARASOLS

tot veel verminderde prijzen zullen worden uitverk

*** De ondergeteekende het Vak als **COMMIS NAIR IN GRANEN EN ZADEN** begonnen z beveelt zich bij deze ten vriendelijkste bij zijne St Landgenooten aan; belovende eene prompte en goe diening.

GRONINGEN, 1 September 1845.

J. H. SCHUITEMA

I. J. SLADOOT

maakt aan zijne geëerde Stad- en Landgenooten be dat hij voornemens is, om zich als **MEUBELMA** alhier te vestigen, en dat hij ten huize zijner Moede de Poelestraat, alwaar voorloopig zijne Werkplaats is, eenige stukken heeft vervaardigd; zullende hij trachten zoo door de nieuwste en smaakvolste modellen te lev als door netheid van bewerking, de gunst en het vertr van het geëerde Publiek te verwerven.

De ondergeteekende, wonende aan de K laan, op de Bleek van wijlen W. K. B SCHILD, maakt door deze bekend, dat hij zich alda **BLEEKER, WASSCHER, ENZ.** heeft geve rekommanderende hij zich als zoodanig zeer vriendel de gunst van het geëerde Publiek en in het bijzonde hen, die vroeger bovengenoemde met hunne gunst vere verzekerd van een ieder van eene prompte en civiele bed verzekerd zijn.

H. F. OOSTERHOF

*** Aan de Fabrijk van den Ondergeteekende zi ruime sortering tot de billijkste prijzen te beko **WIJNFLESSCHEN** in alle modellen, alsmede **R SCHE WIJNFLESSCHEN** van wit- en geelbruin voor welker deugdelijkheid hij instaat.

J. C. A. TRÖSE,
te Nieuw-Bunen, op het Stads K

LEEST HIER!

Twee **BILJARTEN** TE KOOP, waaronder een MAHONIEHOUT met doorloopende KOKERS en BEHOOREN, en het andere van EIKENHOUT, Ord met TOEBEHOOREN. Te bevragen bij den Logem der E. E. COHEN, in de Folkingestraat, te *Gronin*

BIJ DEN VLEESCHHOUWER H. H. COH

in de Folkingestraat, is het geheele jaar *best* SCH en RUNDVLEESCH te bekomen; SNIPPERS en best B STUK, à **19** cts. het halve Ned. pond.

De **STAATSRAAD, GOUVERN** van *Vriesland*, maakt door deze bekend op VRIJDAG, den 12den September des namiddags, aanvangende precies te uren, op de gewone Harddraversbaan bij *Leeuwarden* wege den Koning, zal worden verharddraafd:

EEN FRAAIJE PRIJS VAN GEWERKT ZILVER.

Zullende tot deze Harddraverij worden toegelate Paarden, mits dezelve van zessen klaar en tot genoeg Heeren Keurmeesters zijn, en alhier nog geenen prijs Koningswege aangeboden, gewonnen hebben.

De inteekening zal geschieden aan het Gouvernement ten zelfden dage, des voormiddags te *elf* uren, en de stering te *half twaalf* precies.

LEEUWARDEN, 28 Augustus 1845.

De Staatsraad, Gouv
VAN SIJTZAMA.

Te Groningen, bij C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA, Boekd